

Förord

På Riksarkivet i Vadstena bevaras arkivet för Göta kanalbolag med över 200 hyllmeter dokument samt ett stort antal handritade kartor och ritningar. Här kan man ta del av Baltzar von Platens brev och hans minnesanteckningar. Breven berättar om hans ihärdiga arbete med att dag för dag staka ut sträckan för kanalen, vilket han gjorde tillsammans med en av dåtidens främsta ingenjörer och kanalbyggare, skotten Thomas Telford. År 1810 påbörjades byggandet av Göta kanal och år 1832 stod den helt färdig. Redan år 1822 öppnades dock västgötalinjen för trafik, det vill säga förbindelsen mellan Vänern och Vättern. Detta 200-årsjubileum firades under hela 2022.

Originalen för dessa transkriberade brev bevaras i Vol.BI:1 "Brevjournaler (brevböcker)". Transkriberingen av breven har gjorts på ett bokstavstroget sätt, så nära originalet som möjligt. I vissa fall dock, speciellt bland de engelska breven har en mera modern stavning valts.

Tanken är att man ska kunna följa breven, sida för sida, rad för rad, såsom texten kommer i originalet. Undantag har emellertid gjorts för de brev där radantalet är för stort för att kunna få plats på en sida. Texten har då "dragits ihop" längst ner på sidan. Detta för att texten i ett brev ska kunna läsas på en sida.

Ord som är felskrivna eller överstrukna samt där osäkerhet kring tolkningen förekommit, har markerats med ett frågetecken inom parentes.

Transkriberingsarbetet har som syfte att tillgängliggöra Baltzar von Platens brev för skolelever, studenter och forskare samt den intresserade allmänheten. Förhoppningen är att breven härigenom blir mer tillgängliga, intressanta och användbara för skolarbeten, studentuppsatser samt både akademisk forskning och fritidsforskning.

Ett stort tack riktas till historikern Lars Strömbäck, vars avhandling har varit till stor nytta och glädje i detta arbete. Professor Reinhold Castensson tackas för goda synpunkter. Ett varmt tack riktas även till mina kollegor och vänner vid Riksarkivet i Vadstena, Stefan Ingesson, Göran Stenfelt och Claes Westling, samt min livskamrat Björn Segrell som bidragit med värdefulla tankar, idéer och tolkningar.

Tack riktas till Fjetterströms stiftelse vars finansiella stöd har möjliggjort detta arbete.

Vadstena den 6 juni 2023

Arkivarie Anneli Petersson, Riksarkivet i Vadstena

PLATENS BREVBOK FÖR ÅREN

1808 – 1809

Bref och Concepter

För år 1808.-1809

Juli 19 reste til Sättra

21- - til Forsvik

Juli d:24 hemkom til frugården

27. reste til Gborg

August 3. Återkom från Gborg

Ordres

Då i stöd af Konungens allernådigste af den 8:de junii utfärdade bref, och tjenstgörande General Adjutanten skrifvelse till General en Chef för Westra armeén, igenom vederbörande Bataillons Chef ordres af den 27 junii blifvit med de under Ert befäl varande .29 Man af Kongl. Skaraborgs Regemente satte under mitt omedelbarliga befäl, så förfjuder eder härmedelst uttryckeligen och vid högsta ansvar att med de under edert befäl varande 29 Man efterkomma andra än ifrån mig utgående ordre antingen egenhändigt eller utfärdade på befallning af Löjtnant C: G: Forsell.

Och skulle några ordres af hvad namn som helst, under senare dato än ofvanföre anförde 27:de junii antingen vara ingångne eller hädanefter ingå utom min vettskap och min åtgärd, så böra de till mig här på Sättra insändas; men för öfrigt som obehöriga lämnas utan efterföljd intilldess det mig i Nåder anförtrodda befäl uphör: befallande jag eder härmed uttryckeligen att ingen af det under Edert befäl stående Manskap under hvad förevändning som helst aflägsnat sig öfver en half mil från sin rote; intilldess mina ordres annorledes stadgar. Dessa ordres manngranna meddelande till den under mitt befäl ställda arbetscommendering af Kongl. Skaraborgs Regemente åligger er att skyndsammast och sist inom onsdags afton d: 10 augusti verkställa vid ansvar som Krigsarticlar påbjuda; och eder så fort sig göra låter till vidare ordres undstående här inställa

Sättra Bruk den 7 aug. 1808

B: v. Platen.

Likheten med originalet intygas af Jac. Forsell Till Corporal Greborg af Kongl. Skarab. Regem: rörande den under honom stående arbetscommendering.

den 5. Aug: afreste til Sättra

den 8 Augusti ankom Herr Telford til Sättra då
belagenheten af Undens utlopp besågs samt
chartor och planer genom. Sågos för at giöra
dis position af arbetet.

Den 9 de började undersökningen vid Tåtorp och
Siön Wiken och ofversåg belagenheten första
gången til Remmestorp där Vatten tildrag-
tes

den 10 borjadäs afvagningarne från Vassbacken til
Pafvelstorp vädret rägnigt

den 11 fortsattes afvagningarne til Viken Telford lant (?)

Schultein och jag gjorde en resa längs Tida vägen til
Mariestad och Hasselrör den 13 (13 är överstruket)

Den 12 fortsattes afvägrangarne til och resan giordes
Öfver Skötorp Lyrstad Fredsberg och Sötåsen åter til
Remmestorp för at Ginerailt bese den nya vägen

Den 13.afsågdes och utstakades åt nya Canalen alt
til Rotkilen

Den 14 Söndag Ritades och jag reste til Sättra samt
Åter för diverse göromål

Embets memorial

Som Herr Telford hvilken på

Konungens allernådigs ta befall-

ning kommer at utstakas

den nya Canalen, i går ifrån

England anländt så får jag äran

Härmed avertera Vålborna Herr

Landshöfdingens at förrättnin-

gen i dag tager sin början

och anhålla för at fria mig från

alt ansvar för uppehåll at där

från denna dag den under mitt

befäl varande arbets styrka stundeli-

gen är nödvändig denna dehl af Ska-

raborgs regemente måtte från inställelse

vid mönstringen den 12. Frikallas om möjligt är

men om detta sig ej göra låter hvarom

jag anhåller som befälhafvare bli aver-

terad får jag vidare hos Vålborne Herr

Landshöfdingen och Mönsterherren

anhålla at som Konungen funnit

denna förrättning så vigtig at af dess

activa armee från gränsen (överstruket ord) arbets

commendering blifvit hemsändt och

denna arbets Commendering är full god

til arbetets bestridande som ej tål at

afbrytas utan skada en enda dag, inga cassationer å denna Commendering

måtte åtminstone på detta året gå i värkställighet, emedan jag i annorhändelse är nödsakad afsäga mig alt ansvar Ytterligare får jag hos Vålborne

Presidenten Lagerheim

Sedan nu den efterlängtrade Telford kom i går hit på
stället äro vi i dag i full activitet och kommer nu
arbetet att med all möjlig skyndsamhet fortsättas; det
ännu för bittida att säga något om sjelfva saken men
den ofantliga vattentilgången frapperar Telford;
Då nu förrättningen i hela sin vidd kommer att
företagas innesluter jag här mitt memorial om
2 000 RDB co som jag anhåller med gjörligaste första
måttar till von Steyern på Starby försändas för
att der afvagta min ankomst

etc etc

Sätra Bruk d 9 Augusti - B: von Platen

1808

Stats Secreteraren etc!. Rosenblad

Änteligen ankom. Telford i går från England öfver Götheborg
och i dag äro vi i fullt arbete med Canalsstakningen. Denna
lyckliga händelse som jag skyndar Communicera
torde man helt och hållit hafva att tacka Amiral Lauma-
rez för efter enligt en från Amiralitetet ankommen Ordre
Telford i Leith blifvitt ombarquerad på et Engelskt Örlogs
fartyg. Som ej en gång afvagtat Convoyen utan fört ho-
non direct till Gotheborg. Telford har tvenne med-
hjelpare med sig så att jag hoppas arbetet kan bestri-
das om väderleken gynnar oaktad års tiden är långt
framskriden

Som jag i flera dagar varit mycket sysselsatt med Cantslie Rådet Schultin hvilken lyckligen nu äfven
här sammanslöt nu sin förrättning och jag nu ej vill försumma en timma att sätta Telford i gång så
skulle kunna hända att min underdåniga rapport för förra månaden ej kommer med nästa Till
Presidenten Bar: Lagerheim skrifver jag i dag om 2 000 RDB co Sedan nu arbetena lärer komma att
forceras imedlertid skall af mig ingenting försummas efter förmåga etc etc

Sätra d 9 Augusti 1808 B von Platen

Herr Lands höfdingen begära at
en kronobetient genast måtte blifva
anbesatt at förrättningen biträda med
quarterr görande och det mera hvad til
dess biträde kan äska.

Sidst torde Första Ingeniuren
Råberg anbefallas at sig skynd
Sammast hvid förrättningen
Inställa

Til Landshofdingen i Mariestad om handräk m m vid
Canal utstakningen

Underdånig Rapport af 5 Aug

Sedan min sidsta underdåniga Rapport af den 30 juni
hafva undersökningarna å Wiken blifvit fullbordade
och undersökningarna å Wettern så vida fortsatts at (är överstruket)
som de få selfva Canal utläggningen behöfvas det
öfriga af Wetterns undersökning kan antingen
forsättas eller vid Herr Telfords ankomst afbrytas
få at vid dess förrättning använda de vid under
sökningen brukade personer och finne alltså inte
hinder at vid Telfords ankomst genast företagas Ca-
nal undersökningen och utstakning i under
dånig efterlefnad af Ed K.: M allernådigaste befall
ning Sättra bruk den 5. Aug: 1808.

Till fortsättande af den mig. Någigst anbefalta
Canal undersökning och utstakning får jag ödmjuka
ligen anhålla om ett förskott af Två Tusende Riksdaler
Banco. Med fullkomlig högaktning framhärdar jag
Högvälborne Herr Presidensens Friherrens och Commen-
deurens af Nordstjerne Order

så och

Wälborne Herrar Stats Commersariers och Riddares

Sättra Bruk den Aug: 1808 ödmjuka tjenare

B:v Platen

Den 15. afvägdes och utstakades Canalen från

Rotkilen til nära Riseberg

Den 16 til Lyrestad

Den 17. Do til nära Siötorp förfalna

Qvarn

Den 18. Til Wennern och hamnen

med mera undersöktes; skilnaden af vatn

högderna mellan Wiken och Wennern

fants efter denna afvägning vara 162 fot 2 tum

Den 19. Aug: reste til Sättra

Den 20 Do reste til Sannum Siövägen vidare til

Edet på spetsnåset som afvägdes och mättas sedan til

Bihlströmmen och Forsvik där afvägningar och

utstakningar giordes sluteligen restes til Rösund

där belagenheten besågs med afvseende på hamn an-

lägning

Den 21. Söndag seglade öfver Wettern til Wadstena

och Motala

Den 22. Mätt och utstakat Canalen från Wättern

til Boren reste om aftonen til Husbyfiöl

Den 23. Mätt och utstakat från Boren til

I granskapet af Ruda

och utstakat

Den 24. Mätt från Ruda til Jacobslund

Den 25 Mätt och utstakat från Jacobslund

til Roxen här giordes en betydlig afvikning från

Thunbergs linia åt Wreta Klosters sidan

Den 26 reste til Linköping där 2 000 Rco Banco

upburos och Stats Secreterarens bref af den 23 emottogs

Resan fortsattes til Norsholm och Westerby

Den 27. August Mättes och utstakades från Norsholm

Til Asplången resan fortsattes til Norrbo hvarest

Början giordes med mätning och utstakning

Den 28. Aug Söndag ritades och giordes en recogno-

scerings resa til Söderköping och åter

Den 26. Aug:

Bref til Stats Secreteraren Rosenblad om förrätt-
ningens fortgång

Do til Major Nordwall om ankomsten til Telje

Do til Cammerer Sandberg förnyad begäran
om fartygs ritningens öfversändande til Sättra

Udergåing Rapport af d:31. Aug:

Sedan min sidsta underdåniga Rapport af den (?) Aug: innevarande
ankom Herr Telford den 8 de Aug: til Sättra bruk då sedan (sedan är överstruket)
han för hvarjehanda hinder ej för kunnat komma från
Scotland hvarifrån han sluteligen öfverfördes af en
mindre Engelsk Örlogs fregatt förd af Capt: Young enligt sär-
skilte ankomne Ordres. Den 9 de börjades
genast med afvägningarne och utstakande af
Canalens medellinia i Westergötland. Den
ovanligt lyckliga naturs belägenhet som lifvat
allas håg, Herr Telford outtrötliga flit och grun-
deliga kännedom av detta yrke, en ovanligt gyn-
nande väderlek och sidst den hielp man haf-
vit af framledne Överste Röök och ÖfverDi-
rectueren Thunbergs förrättade undersökningar
och uppgiorde planer, hvars noggranhet man
med skäl bör beundra, har gjort det möje
ligt at (at är överstruket), tvärt emot hvad man vid en så
långt framskriden års tid kunde vänta, at Denna förrättning att från Wennern til Slätbaken vid
Östersjön där (där är överstuket) i går blifvit
fullbordad flere betydliga afvikningar från de förut uppgiorde planer alstrade af den stora ärfarenhet i
Canal arbeten man i England äger hafva ägt rum

Den 29. Måndagen afvägdes och utstakades

Canalen til inemot Söderköping

Den 30. Tisdag slutades afvägning och utstakning vid Slättbaken

Den 31 Onsdag ritades och gordes färdigt

til resa

och är jag öfvertygad at därigenom i framtiden såväl
ansenliga förbättringar som tid och kostnads bespar-
ningar skola äga rum (äga rum, är överstruket) förordsakas
Öfveralt räcker naturen på det lyckligaste handen
så at ingenstädes något af de vid Canal arbeten
ej sällsynte svårare arbeten kommer at äga
rum, äfven som ofanteliga sträckor af den frugt-
baraste jord synas uti nästan öfver alt på den
väg där Canalen framstrycker, som endast vänta
på en lifvad rörelse och sättad afsättning för
at lämna de rikaste skördars Herr Telford
som för öfrigt i sinom tid låfvat at lämna
sitt ordenteliga yttrande försäkrar högtideligen
at aldrig hafva sedt någon Canal anläggning af
betydlig större (som är överstruket) längd som (som är överstruket) där naturliga belägenheten
är så lycklig; Och kan jag ej underlåta i un-
derdånighet yttra den innerliga glädie jag kän-
ner at hafva yrkat et företag medelst kvikhet
det endast beror på Eders Kongl.Majestets
rådiga vilja at på en gång beredas sig odödligt namn och
välsignelse hos af (af är överstruket) tilkommande slägter för alltid

Planers och förslagers upgiörende företages nu
äfven som jord grafningarne til grundens
undersökning redan äro började och skall
inte försummas at i möjligaste måtto
begagna (draga nytta af är överstruket) den förtiente utlännings
kundskapen (begagnande är överstruket) som så beredvil-
ligt lämnat sin åtgärd til detta stora
företag. Söderköping d:31. Aug 1808

Högvälborne Herr Stats Secreterare. ?.

Jag får nu det nöjet berätta att i går fullbordades afvägningen och utstakningen af Canalens medellinia alt till Östersjön, då jag så snart får den äran munteligen upgå alla detalier uppskuter jag dem nu och får endast nämna att Telford funnit belägenheten högst lycklig hela vägen igenom; också har han arbetat med en iver och en flit som endast gjort det möjligt att med tillhjälp af den mäst gynsamma väderlek fullborda detta göromål på 3 veckor.

Min underdåniga månads Rapport får jag härmed bilägga och hoppas efter en dag eller högst 2 sedan underhafvande äro satta i ordning med planers författande att vi anträda resan till S.Telje och Stockholm.

Med fullkomligaste högaktning Högvälborne Herr Stats Secreterare

Söderköping d. 31 August

Ödmjukt Tjenare

1808.

B. B.v. Platen

September den 1 sta Torsdag afreste til Södertelje (Södertelje är överstruket)

Den 2 dra besåg Södertelje Slussvärk och kom

Til Stockholm

Den 5 te måndag afreste från Stockholm

Den 6 te Tluss värk

och reste til Kongsöhr

Den 7. Onsdag öfverreste och besåg hela

Arboga Sluss värk samt fortsatte resan til

Söderköping

Den 8 de Torsdag ankom til Söderköping

Till Stats Secreteraren Rosenblad den 12. Septembr.

Wi äro nu så långt på vår återresa att vi i morgon eller med första goda vind gå vi öfver Vettern åt Westergöthland; Vår tour åt Strömsholm och Arboga Sluss värk utföll till full Satisfaction, det senare befors helt med Båt, äfwensom en lång sträcka af Hjelmaren; Detta värk hade både för Telford och mig ett stort interesse för sin ålder och för mig ett aldeles obeskrifligt såsom Carl den XI. värk!! för öfrigt äro alla disputer om den nya theorien för Canal byggnader alldeles öfwerflödiga ty till ej ringa både min och Te

lfords

förundran äga vi den på flere ställen vid bägge dessa värken använd, och med oryggeliga vittnesbörd bestyrkt, på senare stället för mer än ett Secelum, ehuru ej med alla de försigtighets mått som senare tidens ärfarenhet lärt; man kan alltså här slippa med en blott hänvisning till stor lisa för lungorne som nog torde få öfning ändå. För första gången talade jag igår med Länets Höfding och öfver där war första och enda ordet, ärsättning; vist blir ärsättning nödvändig för flera; men om just för de större possessionater först, är enligt med billighet tviflar jag, en sådan vinner nog ändå; emellertid önskar jag på det skriket ej måttebli för högt först att Kronan menagerar sig en säker tillgång till ärsättning som här i Östergötland ej är så lätt som på andra sidan, och sedan att alla påståenden på en gång komma under granskning och afgörande

Den 10 de Lördag afreste från Söderköping besåg Kim-
sta qvarnfall som afvägdes til 9. fot och for til

Linköping där kammerer Hertzman åtog sig
samlandet af kalk profver i länet

Den 11. Söndag reste til Kongsbro

Den 12 til Wadstena

Den 13. Tisdag til Omberg och där belägne
kalkbruk

Den 14 Onsdagen seglade öfver Vettern

Den 15 Torsdag anlände til Sättra

Den 16 Ritades och Lieut Carlström fick vidare instruction

Do Ingenieur Mörk

Den 17. reste åt Kinnekulle och Melby

Den 18. Söndag anlände til Frugård

Den 24. Lördag bref från Stats Secreteraren
af den 15

efter annars de minst förtjente till afseende torde komma främst hvilket efter min tanke de minsta ägarne böra wara. Då Allmänningarnes i Östergötland wanligen äru af föga Odlingswärde torde man få lättast genom någon Kongsgård utväg till ärsättning om en sådan likt hwad på andra ställen skedt delas i lotter och några utbyten sedan göras, då de tillbyte lotterne utgöra dels sjelfwa Canalen dels vederlag; Skenäs Kongsgård bör härvid komma ifråga sedan arendatorn är banqueroute och fråga är om nytt arrende, och så har redan Gr. S. kastat ett nådigt öga på en dehl af den; Kongs Norby som såväl legat till hands är tywärr för lång tid förlorad; man tröttnar wärkeligen när man ser på dråpeliga tillfällen förloras; och denna saken är wärkeligen af stor vigt för de mindre ägarne, jag har igår reisonerat något härom med Hertzman. Hadde man billighet att wänta borde väl ingen ägare till Exempel af 4000 tunland neka att aflämna 40. för inte då de öfriga endast på transportens vägnar och af-sättning vinna minst 20. procent, däremot är en ägare af 20. Tun d hvar tillhörighet Canalen delar i två delar med 3 á 4. (?) förlust wärkeligen wärd ett stort afseende, och lyckligtvis äro dessa händelsen ej flera än man med någon tillgång lätt bör kunna afhjelpa dem.

Som wi Nattetid passerade förbi Ekholms Sund kom ej inlagan att behöfwes utan får jag nu äran öfverlemna den.

26 Måndagen afreste från Frugården til Wernersborg Brinkebergskulle och Trollhätta

Konungens bref af d: 8 Sept: emottogs

27. Tisdag reste til Edet och (?) samt

Götheborg emottog presidenten Lagerheims bref af
den 19 sept

Octobre den 1sta afgick Telford til England med
paqueten

Den andra Octobre Söndag emottog Stats Secreterarens
bref af d: 26. Sept

Den 3 die bref til Telford i stöd af under förra dats ingånga.

Till Presidenten Lagerheim den 13. Septembr.

Sedan jag nu är så vida på retouren och ser någorlunda arbetets fortgång framgång får jag den äran till tidens vinnande öfwersända min requisition på RD r 2 500.

Banco hvarmed jag hoppas kunna liqvidera utlänningarne och om väl går fullborda mitt åliggande – Jag sänder alltså min requisition qvitterad och anhåller Ödmjukast att penningarne måtte under recommendation försändas till Herr. Gustaf Ekman i Götheborg.

Jag gratulerar mig att wara så nära tourens slut med ännu vacker årstid. Sedan jag funnit Gästfrihet en så rar dygd, förtjena undantagen att nämnas, helst detta är snart gjordt, mina särskilde wänner afdragne; Söderköpings Stad sant sig föranlåten defragera förrättningen under sitt vistande där, som i sinom tid kommer af räkenskaperne att synas och jag kunde på inte annat sätt tacka än försäkra om publicitet för ett så oväntat undantag.

Landshöfdingen råkade jag för 2. dagar sedan och som enda talämnet war ärsättningen och Östgötha Canalens onyttighet; men Konungen redan för detta deciderat detta så wore mina swar inte annat än kalla monotona hänvisningar; så länge emellertid Konungens första Embetsmän i provinsen få tala och handla mot en af Konungen anbefald sak har man

ej mycke att wänta af öfriga allmoden! Gud
ske lof jag är så nära föresatta målet och det
skall jag väl tråka.

I går war jag hos Steijern och gladde mig
Af hjertat öfwer samteligas välmåga; Han fick
Räkenskapens hålla her för sina höfliga, patrio-
tiska Landsmän och jag hade goda biträde
af den som ej war Östgöte.

Till Magister A:D: Litzell d. 13 Sept.

Sedan jag nogare genomgått Sectionerne finner
jag att Brunns gräfningen uti den sträckan
Tit. Åtagit sig öfwer hufvudet ej behöfves djupare
än 7. Fot det enda undantag som äger rum
är från ett torp Klämman kallat som
ligger wester om Gafwerstad ifrån denna
punct reser grunden sakta alt till Lands-
vägen vid Asplången där grunden bör
undersökas till 12 á 14 fot.

Ärfarenheten har visat att dessa brunnar
på den öfriga linien gådt till nära 1. Rdsm
jag kan altså ej sätta något pris utan får
endast recommendera den sparsamhet som
med skyndsamhet och årstid låter förena sig.
Detta med min förra Fullmagt torde göra
tillfyllest för instruction denna gång.

Stockholm 1808-09-17

Till Lands Cammerer Hertzman

förbenägna biträdet med vagnen får jag rätt mycke
tacka; den kom på en rägnig dag ganska väl
till pass, och hoppas jag han kommer till sin ägare
Som jag genom misstag ej råkat Ingenieur Mörk
i dag anhåller jag att Han måtte förständigas
vid Sin genomresa att så snart Han slutat brunns
grafningen eller till och med förr om Han tror
sig kunna ärhålla privata arbetare, Han
bör hemsända Arbets Commenderingen såsom
nog kostbar uti sen och rängnig årstid, Äfven
anhåller jag. Tit ville föranstalta att på Hans
reqvission Landshöfd: Embetet ville foga
nödig anstalt till folkets hem skaffande
med vanlig tågordning – Mörk är nu i
granskapet af Jacobslund och fortsätter gräf-
ningen ända till Asplången –
War god avertera Mörken att sådan de nu före
skrifne Brunnarne äro färdige må Han hälst
på osäkra ställen grafva flera emellan de
förra om tid och arbets folk tillåter.

Underdånig Rapport d: 3 die Octobre

Sedan mitt underdåniga sidsta af den 31. Aug. företogs i sällskap med Herr Telford en resa St Tilje, Strömsholms och Arboga Canalen för at den erfarenhet dessa til en dehe uråldriga värk lämna måtte sätta Herr Telford i stånd at rätt bedöma i synnerhet Climatets värkan samt svenska arbets methoder och materialer.

Undertiden voro öfriga förrättnings männen sysselsatta uti Söderköping (är överstruket) med ritningars fullbordande uti Söderköping hvar vi åter anlände den 8 de Sept.

Sedan anträdde resan tillbaka längs efter den utstakade Canal linien där nu redan en stor dehl

undersöknings brunnar voro uptagne som visa de bästa utsigter, ritningarne fortsättas vid lediga stunder och hafva först efter hitkomsten hunnit bli fullbordade, så at de tillika med

Herr Telfords skrifteliga yttrande af 40 sidor som nu är under öfversättning komma at lämna fullständig reda för dess tilgörande, återstår nu för honom då alla undersöknings brunnarne först äro färdiga som snart inträffar ej annat än kostnads förslaget som dock af honom

som utlänning ej annorledes kan äskas än medelst quantiternas bestämmande utan prisernas utsättande;

då emedlertid härtil dess personliga närvaro ej vidare är nödvändig och årstiden började

blifva sen samt lägenhet nu var at tilgå få dess öfverförande; fant jag med nytta för Ed Kongl: Majts: höga tjenst då han försågs med nödiga copior kunna lämna mitt bifall til dess återresa til England hvar dess andra updrag fordras dess absoluts närvaro; hälst då här igenom dess bägge medhielpares aflöning besparas sedan de nu efter arbetets slut på fältet äro öfver flödige; Herr Telford har för öfrigt låfvat

at utan uppehåll insända de af honom äskade bevakningar och för har upfyllandet häraf är hans redeliga tänkesätt mig en säker borgen äfven som jag är viss at han vid alla tilfällen lämnar uplysningar och biträde med sina kundskaper, hafvandes han redan åtagit sig at insända nödiga modeller och ritningar.

Han och dess medhielpare blifvo vid afresan aflönte til och med d:30 sept enligt Eders kongl: majts nådiga bref af den 8de sept: med förbehåll af framdeles ärsättning för öfver skutande tid.

För at om möjligt i år fullborda hela förrättningen Och då den af Eders kongelige Majestet anbef Nådigst anbefatta ägo uptagningen och graderingen i af Landtmätarne ännu är värkstäld af gå nu genast til denna aftagnings skyndsamma afgörande med Landtmätarnes tilhielp om årstiden möjligen det tillåter Liutnanterne C:G: och Ja: Forsell

hwarefter jag om möjligt ämnar följa för at öfvervara graderingen och så vidt giorlit få den efter lika grundsattser värkstäld.

Jag upfyller endast min pligt då jag nyttiar detta tilfället at inför Eders Kongl: Majts lämna ofvannämde bägge bröder Liut: Forsell det förtienta vitnesbörd, at deras ofortrutna flit och mer än vanliga skicklighet i ganska betydlig mohn bidragit til förrättningens fortgång, och vågar jag hoppas Ed: Kongl. Majts lämnar dem sin nådiga åtanke redan endast lydnad tystat deras böjelse at i likhet med sina Camerater synas på et mera lysande sätt; ehuru jag vågar tro dem för Ed: Kongl: Majts höga dienst ej mindre nyttigt använde

Ordres

Då Högvälborne Herr Stats Secreteraren Baron

Rosenblad genom bref af d: 26 Sept I underrättat

mig at förnyade befallningar i likhet med

Konungens äldre nådiga bref och instructioner

til Landshöfdingen i Östergötland afgådt

genom Embets bref om Landmätarnes (?) biträde

vid den mig nådigst updragne förrättning

så kommer Herr Lieut C:G: Forsell biträdd (är överstruket)

af d vid Fältmätnings Corpsen biträdd

af Lieut Jac: Forsell och lärlingen Otto

Linskog at genast afresa genom Rösund

vik Wadstena til Linköping för at med

där reqvirade Landtmätare biträde genast

uptaga och noga på Charta utlägga alla til

den redan uti Östergötland utstakade Canal linien stötande

ägor, och (är överstuket) rågångar, närbelägne hus, kyrkor,

med mera som kan tiena til en framtida

upskattning och skade arseättnings upgiörande;

graderingen af (?) jorden dock undantagen;

på dessa Chartor böra äfven utan undantag

såväl alla redan utsatta stationer som uptagna

undersöknings brunnar utsättas.

2 , Då det är af yttersta vigt at om möjligt

Denna förrättning före vintern fullbordas hvar-

til Ingenieur Mörk enligt honom förut

lämnade Ordres redan förmodeligen giort

en betydande början, så komma förrättnings

männen at dela sig på sätt som bäst befordrar ändamålet dock får ingen aftagning ske utan någon af
Ortens Landtmätare är närvarande och ansvarig för uppgifterna

beroendes det för öfrigt helt på Lieut: C:G: Forsells
ansvar at förrättningen skyndesamligen fulbordas
så framt ej naturen lägger oöfvervinnerliga hin-
der i vägen; hvarföre Herr Lieutenanten ä-
ger at genom nödiga requisitioner hos Lands
hofding Embetet i tid inkomma då hand-
räkning behöfves hvilket äfven äger rum
i anseende til nödiga dagsvärken sedan
nu en sen årstid gör den förmodeligen
redan hemgångne arbets Commendering
i alla fall mindre användbar;

3, Hvad såväl Ingenieur Mörk som Herr
Magister Litzell redan för förrättningen
utfört sättas i sammanhang och bruk
med den här anbefatta (?) aftagning
4, Rapporter aflämnas til mig antingen på
Wadstena och Starby eller på Forsvik.

Stats Sec (?) : Rosenblad d. 4. Octob

Bagge graniusa breffen af d:15 d 26 har jag riqtigt hafvit
äran emottaga äfven som konungens (?) skrifvelse af den 8de
Det är vist både belöning och upmuntran för mig då jag
röner det (?) välbehag som lämnas mina företag, men jag
tilstår at min håg förbittras mig tämligen af andra menni-
skors oförlåteliga förhållande. Sedan jag snart sagt använde
hela sommarn til allmänna affärer utan at ens kunna
vårda mina egna barn vid en härjande farsot så finner
jag min gård vid min hemkomst öfvergifen och öde från
alt det manbaraste af mig updragne folk, som antingen
orättvist af utskrifningen Huru förrättningen lider visar nerlagde underdåniga rapport; Telford som
jag til sidsta stunden hafvit lika mycke skäl at vara nögd med embarkerade den 1sta men som jag
straxt efter fick emottaga Herr Statssecriterares

breff af d 26. Så har jag fått communicera honom innehållet
såväl i anseende til Commissionen i Edenberg som rörande
värktygen. Dess aflöning stiger högt och blir väl vida den
drygaste post uti min räkning men jag inbillar mig dock
at nyttan både för det nuvarande och tilkommande svarar
mångdubbelt däremot, emedlertid torde väl en följd däraf blifva
at de redan uttagne 6000 (?). ej blifva tilrackelige sedan
öfver hälften härtil åtgådt. Mitt hufvud egna märke skall
dock alltid vara at om möjligt få alting färdigt i år åtmin-
stone så vidt jag kan bringa det; för at i tid må kunna
tagas något beslut för framtiden. Graderingen af jorden
som grundlägger ärsättningarne borde vist äfven i år vara
afgiord; men huruvida den för mig blir möjlig at värkställa
i anseende til min instälta belägenhet är jag ännu ej
i stånd at säga, och lämnas den på egen hand tror
jag väl den åtminstone ej blir för låg; i Westergötland
tror jag väl at den under min närvaro skall blifva
värkstäld och torde hända jag redan tar Råberg med
mig åt ÖstG: för at där värkställa den med ortens Landt
mätare. Jag önskar kunna göra detta snart äfven
för den ordsaken at tilgangarne för ärsättning på sina
ställen redan små, väl dageligen genom andra disposi-
tioner torde förminskas, en sådan är Ombergs Krono-
park uti Österg: som jag sedan mitt (?) lärt at
känna och som säkert utan någons skada lämnar en förträffelig tilgång; jag får under förbehåll af tyst-
het nämna detta för Herr Stats Secret: efter jag talar mer som Canal befordrare än som vän, sedan
jag vet at von (?): (?): (?): M: önskar få en därtill hörande måse hvilket jag dock tror äfven kunde låta
sig göras endast det hela företogs på en gång och sedan man nogare hunnit jämföra tilgångar och
behof; detta sednare kommer efter Telfords förslag at i Östg. Utgiöra circa 1200 tunl och bör vist i tid
sökas tilgång för hvar lägenheterna äro så rara. I Västergötland blir väl den såkallade Ormeskogen
hufvudsaken, och om kronan någonstades har tilgång til mera blir et

af de lättaste sätt i händelse af värkets utförning at genom
öfverlåtagandet af et stycke kronans jord förmå sådane Engels
män inflytta utom hvilka vi svårligen torde kunna
införa deras nya arbets metoder och hvilka på alla
andra sätt torde bli nog kostbara; jag säger detta i följe
af samtal med Telford i ämnet.

I följd af inträffad motvind torde Telford ännu vara kvar
I Skärgården då jag väl innan aftonen träffar honom
Imedlertid är detta inte forloradt för oss ty denna tiden an
vändes på kostnads forslagens upgiörande. Envoyern Rök-
man är på samma paquet

Under vår resa funno Telford och jag bland flera andra
lägenheter af samma ämne et öfver all beskrifning väl
belägit kalk bruk som han så vidt han utan nogare
undersökning tiltrodde sig dömma ansåg för ganska god
vatn kalk; stället tilhör egenteligen förut nämnda
Ombergs Kronopark men har i sednare tider med en be-
tydlig jordsträcka under det modesta namn af beteshage
blifvit lämnat som påökning til et närbeläget

Häradshöfdinge boställe; detta ställe bör i anseende til
sin ovanliga både belägenhet och halt nödvändigt i hän-
delse af arbete bli en Canalens tilhörighet; med fornuflig
anläggning kunna de största fartyg för alltid gå in i
sielfva grufvan och taga sin last utier sielfva brottet
nu är belägenheten borttfuskad men kan lätt hielpas

at Telford gick på paqueten var ordsak at hvarken var nu något örlogs fartyg til hands eller någon

Ordres här. Jag har svårt svara Excellencen Ugglas om Canalen vid Strömsholm som i Telfords ögon
hade et gifvit fehl då den emot den allmänt antagna principen begagnar strömen så mycke äfven som
Telford i allmänhet underkänner vår murnings methode dock hadde Canalen et stort interesse för oss
efter han utom all fråga bevisar den nyare Canal teorien

Den 7. Octob: ingick underrättelse om det från

England forskrefne af vägnings instruments afsöndring

Do afreste från Gtorg

Den 9. Ankom til Frugård

sedan man vid Skantsen genom jordfyllning som står
ganska bra högt vatn ytan omkring 15 fot ofver jordens
naturliga yta. Excellencen får quitta med mig och sin
sluss inspector som låfvade Telford och mig at sända
et utdrag af rakenskaperne til nagon hielp i kost-
nadernes bedemmande som aldrig inträffade
Mina unga officerare får jag hos Herr Statssecre-
teraren recommendera det kostar på för dem at se
sig loignerade från hvad de tro ärans fält, den äldre
Forsell har väl Tibell låfvat mig at ej glömma
den yngre vid Ar : flot: torde väl Tit: vid tilfälle nam
na för Am: Lagerbie: såsom den där ej förtinar
at glömmas.

Jag bör nämna at sednaste ärade brefvet var å
couvertet så sönder skafvit at det inneliggande
utan möda kunde uttagas och läsas, förmodeligen
har detta skedt innan ankomsten har hvar jag emot-
tog det

Presidenten Lagerheim d: 5 Octob:

Jag får den äran harmed öfversända qvitterade K Stats
cont: (ev.om) ordning som nu ganska väl kom til pass då
Telford skulle liqvideras för våra priser var han vist en
dyr man, men jag tror at i anseende til foretaget voro
det vist väl använda pengar att hvad som fordrade
han närvaro är fullgiort och det öfriga har han lofvat
ofördsögeligen draga försorg om verktygen stå på hans

nota. Alt har gådt så i galopp at jag ej ännu hunnit giora ordenteliga sammandrager öfver utgifterne
men jag frugtar väl at jag ännu en gång får falla Presidenten besvär- lig med en requisition den ____
dagpenningen var i början ej påräknad; mera bestämt skall jag ha äran uti mitt nästa namna härom.
Vill jag emedlertid tänka på at få mitt åtagande til rigtighet måste jag väl för det som åligger
Landtmätarne göra ännu en tourtil Orlg dit mina Offi redan

afgådt (?) (?)

Den 10 de

Bref til Liut: Carlström m föreståendes at avertera

Tit: Råberg om förestående förrättning och at inställa

sig här til weekans slut om möjligt

Do til Carl R Schulteere

Om Charta öfver Slättbaken och Woltmans

Bohs öfversändande

d. 20. October Till Presidenten Friherre Lagerheim.

Sedan jag hunnit göra vederbörliga sammandrag

öfver utgifterna dels gorda och dels som ännu

återstå, så tror jag mig ha skäl at ännu en

gång besvära herr Presidenten med inneliggande

requisition. Ehuru jag hade önskat åtgångar va-

rit mindre, hoppas jag dock vid redogörelse visa

af hushållning i agttagits där det stådt i min

oförmåga, men de utlänska dagspenningarne

taga et djupt håll utan at man kan säga

annat än de äro väl använde, hälst detta

var enda möjligheten få saken säkert grund-

lagd; altid gratulerar jag saken och mig at

ha råkat för en sådan man som Telford

hvilken i sista stund var sig lik; och som tyck-

tes vara så tilfredsstäld at jag är öfvertygad

vi kunna framdeles räkna på hans biträde

då det ärfordras.

I morgon vill Gud res jag åter en tour utåt

hela Canal linien och för denna gång för at

vara uprigtig ej med mycken håg – årstiden

är sen och obehagelig för at gradera, altså öfver-

fara en sådan sträcka med skogar och kärr. Detta borde sluppits om Landshöfdingar och Landtmätare

lite mera gordt i sin del vid saken; men sen
man har börjat får man väl hålla ut och Gud
skje lof hälsan är god och var vid dylikt.

Skulle herr Presidenten villa skicka en assig-
nation antingen på Mariestad eller Linkö-
ping, kommer jag under resan till begge des-
sa ställen.

Baggen som jag ännu alt jämt fiskar efter
höres intet utaf.

Med fullkomligaste högaktning och tillgif-
venhet framhärdar jag städse

En Ödmjuk tjenare.

Frugård 20. Oct. Till

Käraste Broder!

För någon tid sedan tillskref jag mon frere med
et inneliggande bref till Bagge; men alt
utan svar, orsaker såsom obekant vill jag
ej fälla något omdöme om ehuru lätja på
något ställe därtil måtte vara vållande.

Som emedlertid jag skäligen ser mig vara eller
ork innan ganska kort tid blifva utrustad
med alla tillbehör at i kammaren upgöra
et kostnads förslag och statssecreteraren af
hvad orsak vet jag ej företagit sig at yrka
detta kostnads förslag som jag utom Bagge
ej tiltror mig at upgöra; Så finner Bror
huru gärna jag önskade se denna man, jag
har ork anledning som Bror ser af inlagan

/hvilken väl rätteligen borde varit i mitt för-
ra / at tro Bagge villa hem och nu är frå-
gan då stillestånd / det Gud evigt förlänge /
blifvit på östra gränsen om det ej kunde
ge anledning till någon mera fogelighet.
Alt detta borde jag ha sluppit at skriva
om fält Påst kontoret eller någon annan
upfyllt sin skyldighet. Är mitt bref till
Bagge borta kan det ej ärsättas, ty hvar-
ken mins jag mina eller Telfords concepter,
nu tycker jag i detta ämnet vara nog.

Vi har alla hälsan och äro hemma ehuru
jag i dessa dagar reser utaf för at gradera
Canal jorden om det låter sig göra, vill emed-
lertid Bror nu eller i vinter komma hit skall
han åtminstone ej brista potäter som jag fådt
260. Tunnor efter 9. på ej fult 4. tunneland.
Annars är hösten vacker och tämmeligen våt
som är ganska väl, men nog bli i alla fall
ofanteliga priser och svält för folk och fä.

Uti mitt sednaste var äfven frågan huru-
vida jag skulle kunna få Löjtnant Vahrberg
vid Nerke och Värmelands Regemente för at
i vinter vara behjelpelig vid ritningen, detta
voro äfven nyttigt at få besvarat.

Major von Steijern

Imielyckt sänder jag ett bref och memorial som jag helt lemnar till Din Disposition att i mögeligaste måtto ställa om utförningen; Du ser deraf när vi kunna råkas som jag längtar efter; men som jag denna gång res Landvägen till Motala om Askersund torde wi ej få råkas hemma hos dig ty jag har nu som alltid Helfwetis brottom: Gud låte Dig wara frisk så råkas vi wäl.

Konungens Befall Hafvande i Linkjöping
Embets Memorial

I Stöd af Konungens Nådiga bref och Instruction af den 12 februari innewarande år, har jag i anseende till en sen årstids och andra oundvikliga omständigheter varit nödsakad att utsätta den nådigst anbefalta gradering och uppskattning af till Canalen åtgående jord, att taga sin början onsdagen den 2 dra Nov. vid Motala och sedan oafbrutit fortsätta Linien längs efter så fort med hinnas kan till hvilken ända jag får hos Högvälborne Herr Grefwen Landshöfdingen och Commondeurens af Swärds ordens Stora Kors, anhålla att genom någon Extra försorg, jordägarne som det rör Måtte Så tidigt awerteras om för rättningen, att de wid Den samma kunna sig inställa; till hwilken ända jag äfwen fåå anhålla att Districtets Krono Länsman måtte beordras att wara förrättningen följagtig
Mariestad den 27. Oct 1808

Måndag den 24. Octobre afreste til Mariestad

Torsdagen den 27. til Slåttevalla

Fredagen d: 28. Graderades jorden som til Canalen

åtgår och beräknades imellan Siöttorp och

Riseberg

Lördagen d: 29 d imellan Riseberg och

Jonsboda

Måndagen d: 31. imellan Tåtorp och Jonsboda

Tisdag d: 1 sta Nov: reste til Motala öfver

Askersund

Onsdagen den 2 dra Graderades jorden från

Wettern til Boren

Torsdagen den 3 die från Boren til Roxen

Fredagen d: 4 de reste til Linköping och

Afvagtade Söndagen för kund giörelserne

afreste Söndag d: 6 til Norsholm

Måndagen d: 7. Graderade och beräknade Canal

jorden från Roxen til Asplången och

från Asplången til Söderköping

Tisdag d: 8 D från Söderköping til hafvet

Onsdagen d: 9 de reste til Norrköping strax

til Cammerer Hertzman om en assignations

uttagande på tusende Riks d: Banco D

om ärsättningar och förrättningen

Lieutnant C G Forsell

Mstad den 27 oct: 1808.

Jag är nu så långt kommen att om ej oförutsedda
Händelser inträffar är jag Tisdags afton wid Motala för
att börja Graderingen, Sedan jag, att Döma efter
Karlströms arbete, kan tycka att Herrarne antingen
redan slutat, eller och äro ganska nära slutet om
wäderleken och andra omständigheter warit gynnande
I alla fall kommer jag på utsatt tid eller så nä
ra Den som mögeligt, hwarföre ej endast forsell
sjelf och ortens Landtmätare wid Motala bör wa
ra mig till mötes utan ock inneliggande Memori
al med Extra bud fram och åter på min kostnad
befordras, Så tidigt att alla Jordägare kunna wara
tillstädes wid uppskattningen af Sina ägor. Om
någon Del af mätningen skulle återstå. Så för
ändrar det ingenting uti ofwanstående, ty för
rättningen börjas i alla fall wid Motala Ons
dagen den 2dra November och går Sedan Linien
oafbrutet uppföre till Söderköping: Återstår nå
got af det arbete forsell har under händer kunna
alla Dess underhafwande qvarstadna derwid, forsell
och ofwannämde Landtmätare undantagen

Stats Secreter Rosenblad. d: 27. Octobre

Jag reser i Dag utaf för att börja med Råberg

uppskattningen af Canal Jorden och oafbrutet föra den till ända om ej oöfwerwinnerliga hinder möta
Jag finner oundwikeligt för flere ordsaker att Taga honom Råberg med ända till Söderköping, som jag
hoppas ej alla upptages:

Presidenten Lagerheim har jag bedt om ett ytter-
ligare förkott som torde möta mig i Linköping

Där jag hoppas wara den 3 die eller 5 te nov!

P:S:Jag förmodar hela denna förrättning på marken

Wara slut om 14 Dagar och jag då åter här

Underdånig Rapport Den 5 Nov.

Sedan mitt underdåniga sidsta af den 3 die Octob:

hafva Lieut: CG: och Jac: Forsell uti Öster-

götland biträdde af vederbörande Landtmätare

samt för detta Lieut Carlström i Wester-

götland oafbrutit fortsatt den förut i under-

dånighet omnämnda ägo aftagningen och

har jag genom de gemensamma bemödande

de användt varit i stånd satt at d:28 Octo:

(överstruket ord) gemensamt med första Landtmätaren

och Ridd af Eders Kong: Majestets Wasa

Orden Råberg företaga äga uppskattningen på marken,

hvarå den af Eders Kong: Majts Nådigst av

befatta beräkning af den Jord Canalen med

tager kommer at grunda sig denna under-

sökning är värkställd från Wennern , alt

til Roxen och återstår endast sträckan

från Roxen til Öster siön som jag oaktat

den sena årstiden hoppas värkställa inom

några dagar. De nu på hela Linien

fullbordade undersöknings brunnarne hafva

vid Jordens rätta värde bestämmande varit

af mycken nytta äfven som de bevisa at

på hela Canal linien alt från Wetteren

om något berg finnes

til Östersjön måste det vara högst obetydligt
efter dit på Canal diqet ej råkats uti en enda
brunn; några kalk berg, som vid arbetet torde
blifva ganska nyttiga, undantagne. (Överstruket
ord) imellan Wetteren och Wennern
har på några men ganska få ställen berg
funnits (överstruket ord) dock långt ifrån af den bety-
denhet som man skäligen kunde vänta
och förtiena de ej ens namn af hinder
för öfrigt äro nu Chartor planer och pro-
filer så med henne på marken äfven som
öfriga arbeten at alt hvad som återstår
för at upfylla Eders Majts Nådiga vilja
enligt den mig gifna Nådiga instruction
den åfannämde Graderingen undantagen
kan under hvad årstid som helst värkstäl-
las inom hus.

Stats Secreteraren Rosenblad den 5 te Nov:

Här med får jag ähran öfwersända min Underdåniga Ra-
port, för förleden månad; och får endast nämna att efter
bästa öfwertygelse hafwa wid uppskattningarna, de
grunder som Enskiftes förordningen utstakar blifvit följde
hwarom alla Lantdmätare och jag warit Ense; Jordägarne
hafwa alltid warit awerterade och merendels tillstädes (överstruket ord)
Samt hörda, och om i framtiden ej alltid wår tanka skulle
med Deras instämman, Så kan dock Högwälborne friherren
och Stats Secreteraren wara med mycken trygghet

försäkrad att det ej finnes en fläck af den nu utstakade
Linien som icke wi gått öfwer och besedt.
Om det Hela får jag annars i framtiden då mera tid
blir nogare underätta, och dock får jag i for (?)
att ett och annat utbyte af hemman hälst Boställen skulle
mycket lätta Operationen, till Exempel då Bostället lig
ger i bylag tycks det aldra lättaste wara att det flyttas
på någon närbelägen kronopark eller annan lägen
het, då det finge användas till Ersättning i den by
det varit. Denna belägenhet inträffar ofta i Skara
bergs Län såsom i Rogstorp slätte walla, Nygård, Rid
dare Hagen med flere andra; men i synnerhet lærer
man få anta fordna Gevaldiger bostället i Skaraborgs
Län lefsäng som passande; wäl är det kjøpt till
Skatte , men kontraktet lærer berättiga kronan till
åter lösen i wilken händelse wäl någon widare försälg
ning borde inhiberas: Uti Öster Giötland torde från
Wettern till Boren att kunna med Baron fleet
wood uppgiöras, hwar om jag redan förut haft ähran
nämna; från boren till Roxen åter torde det
troligen på annat sätt kunna werkställas än
genom något utbyte af Kungs Norrby och under
liggande hemman som då kunde få sitt igen
på en i Häradet warande betydelig allmänning
Härmed woro snart sagt alla mindre ägare, på den
na linien liqviderade åt minstone återstå ganska
få: Kungs norrby sjelf bör wäl kunna liqvideras
med, äfwen så Kungsbro Profoss boställe och
kanske ett (?) nära Roxen giorde slut på all
ting på denna linie undantagande Hans Exelenc Riksmarchalken som tillsläpper jord ungefärl

på en mils Distance men då det återstående är
en så ofantelig Possision som nödwändigt genom
inrättningen skall ansenligt höjas i värde torde
Exelencen lätt kunna tillfredsställas hälst som
åtgången blir så betydlig att om den Pröfwas till
fullo böra ärsättas kan den nästan tagas war som
hälst efter den utgör Ensam en liten Egendom.
Återstår altså endast Sista biten från Roxen
till Östersjön som dock ej lär bli den lättsmär
taste, hwarföre jag och stannat här till allas möge
ligaste formalitetens i agttagande; Ägarne äro
Grefwinnan Sprengport, Gref Klingsporre, Gref
Strömfelt som dock tyckes något bewekt, Baron
Funck, Gref Sehverin, Baron Zaltza m:m:
ännu är denna sträcka i detta hänseende mig
obekant men i förhand ber jag att den nu ty-
ligen wacante Skenäs Kungsgård ej måtte
Disponeras efter den torde med sina tilhörig
heter lemna utöver till ett Tacknämligt
skuld offer. Hwad Riksmarchalken angår
så är han den på hela Linien som tillsläp
per wida det mästa, Jag wäntar altså Högwäl(?)
Herr Stats Secreterarens tanka, huru wida der
Woro passande, att jag wände mig Directe till
honom med en karta och beskrifning
öfwer hans ägor i förnyat skick nog skulle
jag söka ställa brefven så det skulle göra
någon wärkan, med fulkomligaste Hög
agtning ??

P:S: af Presidenten Lagerheim har jag inte bref

här så framt det ej kommer i morgon, jag res efter
höstens (ett överstruket ord) ankomst och kommer ej sedan mera
hit.

Högädle Herr Lands Kammererare! Hertzman

För hafvit besvär med öfwersände Riksdaler Ett Tusende
Banco som jag i går inhändigade får aflägga skyldig
tacksägelse.

Hvad ärsättningen angår skall jag så fort som mö-
jeligen ske kan insända sammandragen öfwer den
jord Canalen medtager och sedan tror jag ändå man
giorde bäst företaga liqvidationen och ärsättningen ju
förr dess häldre med förbehåll af möjelige förändringar
under arbetet; mina skäl äro at liqviden på detta
sätt, i alla fall måste upgöras så snart arbetet börjas;
efter ifrån den stunden jordägarne mista sin jord och
dock äro de ej säkra för ändringar för än grafningarne
sluta, en ändring som dock sällan bör kunna falla
till skilnad af ägare eller blifwa betydlig och nästan
altid bör den bli minus af den nu gjorda upgiften
som äfwen därfore är tillräckeligt tilltagen; Dessutom
är det nyttigt kanske i alla hänseenden at smida
medan järnet är varmt dels hinna kanskje ej alla jord-
ägare så öfverdrifva sina pretentioner som om tillräckelig
tid lämnas och dels är ovist vederbörande äro för värkets al-
tid lika gynsamma kanske och tillgångarne ej alltid at
få; Jag får dock här berätta at redan 1772 då Ständer-
ne hos Konungen anhöllo om Canalen den 8 Augusti
autoriserades Konungen at af Kronans medel ärsätta åtgående jord då nu altså Konungen gifvit sin
sanction är detta en rikslag så godh som trots någon; afskrift

af Ständernes memorial har jag, torde hända det
är känt af Tit: förut.

Jag har glömt nämna at Baronen Funk v Zalza
fundera på at få sin ärsättning i Gref Schwerins äng
som de tro ej böra höra till. Wegby detta torde dock
ej gå så lätt.

Uti Linköpings Biblioteques handlingars andra dehl
står sidan 267 nämt et bref dat: 27 Nov: 1585 som lä-
rer finnas in extense bland Collectanea Historica som
utgöra XVII:de Tomen af Lindh? biblio? Handskrifter; detta
bref skedde mig en värkelig tjenst om jag kunde få i
afskrift det angår gräfningen emellan Roxen och
Söderköping

Med (?) : (?) (?) Frugården den 16 Nov: 1808

S: T: Capt Kuylentstjerna

Enligt löfte får jag öfversända inneliggande afskrift
den visar mycken försigtighet och angår endast We
sterby ; den då projecterade Canalen gick ej öfwer
Skrumlösa ägor, af gamla handlingar ser jag
at Salig Öfwerste Kuylentstjerna var 1769 updraget at
pligta och aftaga Glan får jag fråga om någon
Charta häröfver är i behåll; Att förslaget måtte vin-
na värkställighet önskar jag och hoppas vi då finge
mera och oftare med hvarandra at göra, emedlertid
framhärda ?? Frugården den 16 Nov:

Det torde kanske ej vara ur vägen at då man up-
gier sina Conditioner göra det för en viss tid ty jag
kan inte finna at icke sådana Conditioner annars äro
bindande för alltid om och Canalen ännu på Femtio år ej skulle bli utförd.

Lieut: C G Forsell

Frugård den 17 Octob (är överstruket) Nov 1808.

S.T:

Jag förmodar Herrarne nu wara uti fullt arbete i Mariestad och önskar snart få se Er här så at vi en gång kunde komma till sista uplagan af Chartorne som väl med dessa korta dagar ändå lära behöfva sin goda tid; Lindskog hvilken jag förmodar ej ha at göra i Mariestad få vid dettas emottagande genast begifwa sig hit efter här är at göra för honom; Men skynda hwad görligt är för at snart komma efter. Lemna mig priciss uppgift med Lindskog på distancerne efter våra senaste mätningar, ty jag skrifver snart till Telford som jag hafwit bref ifrån. Hälsa Råberg mycke och skynda hvad nå möjeligen kan så at felet åtminstone ej häftar på oss.

Min bästa Forsell

Skenbarligen framlyser harm uti Forsells bref af den 16~~de~~ jag tar för gifvit at de öfverståndna väckeligen ledsamma motigheter hafva sin del däruti men dock ej ensamt __ __. och då vi ensamt värka för et vist ändamål, det at för Konungen framlägga säkra planer af alla slag för det tillärnade arbetet så lærer första nödwändigheten wara at skaffa sig påliteliga materialier af alla slag; om detta sker som hantlangare eller som President, lærer foga affectera den som vill blott, ändamålet som Konungen utstakat; därefter kommer förstan at arbeta för allmänhetens uplysning som dock jag frucktar i denna vägen, bör mäst ha namnet af amusement; och i denna väg tycker jag vår förbindelse till allmänheten ej är stor.

Men känner Forsell en genare väg till den första skyldighetens upfyllande än at i gemenskap med Ingenieur Råberg och efter de materialier som vid Contoirtet i Mariestad efter dess utsago skola finnas i Concept fullborda Carlströms mätningar till likhet med hvas Herrarne biträdde af Ingenieurerne i Östergöthland redan gjort så skall det ej vara mig emot; jag fruktar dock at utan afseende på hvem som är den biträdande eller biträdda det ej låter sig göra hvarpå jag vill önska at ej Mörkens förrättning tillslut gier oss et för kraftigt bevis – kan emedlertid det äskade presteras genom Jac: Forsells närvaro ensam i Mariestad har jag intet däremot at Forsell kommer hit där inte göra tryter; man kan ej hinna fortare an tiden, som jag tycker af ingen blifvit försummad, hon må sedan bli så lång hon will och kan. För at emedlertid i möjeligaste menagera den, uphäfver jag härmed aldeles det updrag jag gifvit Forsell Insiöns och dess mossars afwägning; men där emot reitererar hvad jag förut sagt om negdens undersökande i Kröken vid Påfvelstorp och sedan uti et bref som nu troligen Carlström lämnat om vatn märkenas höjds jämnförelse i Viken.

Dessa förrättningar såsom ute på marken äro de angelägnaste och måste altså genast företagas om de ej redan skedt efter mitt förra bref; behöfwer Forsell Lindskog till biträde härvid uphäfver jag mina gårdags ordres rörande honom härmedelst; annars inte.

Därnäst skaffas de i fråga varande Chartorne öfver Westergöthland completerade i Concept på det möjeligaste fortaste sätt som ske kan och endast detta ändamål vinnes står medlet i Forsells behag när det endast lämnar öfver- tygande säkerhet; Uträkningarne däremot äro för Her-rarne aldeles främmande och Ingenieur Råbergs ensak; och för at vara rätt upriktig, dock utan at klandra

hvad nu en gång i välmening kan vara gjort så hade
varit bättre Herrarne hade ansedt saken så i Östergöthland
då Cartorne väl kommit några dagar sednare med Posten
men min plan för företaget i det hela ej blifvit förryckt
och vi råkats i Kassbo för at mera tillfredsställande rangera
om den - - - handräkningen

Anstalten om uppgiften af Lat och Long var ganska god

Men nästa post skrifver jag till Mörk om de omtal-
te Cartor som vist äro nödvändige jag har äfven skrif-
vit om en öfver Glan

Forsells bref kom i afton och jag sänder expres i
morgon för at ej manquera posten

Hälsa Råberg från mig och säg at han ej en enda dag
får uppehålla hvarken Herrarne eller sig för uträknin-
garnes skuld efter de i alla fall ej kunna fullbordas för
än här och kunna altså sedan Cartorne äro giorda
göras lika lätt här som där –

Carlström måste redan vara i Mariestad och
följer sedan med Herrarne hit.

Framgång efter de öfwerståndne ledsamheterne
önskas af (?), (?)

Frugård den 18 November.

Högädle Herr Lands Cammererane! Hertzman

Det torde hända at Tit: ofta blir besvarad af mina
bref sedan vi nu en gång blifvit bekanta och jag
fådt den tankan at vi bägge lika ifrigt önska kunna
bidraga till ett värk, hvaraf i det närmaste Landets

väl och ve beror ehuru besynnerligt detta ännu torde
låta för de flästa öron tiden uplyser att och eftersalden
får döma oss.

Uti Provencé Contoiret i Linköping lär finnas
Chartor öfver Roxen, Boren Asplången och Norby
Sjön mätte uti en Scala af 1000 aln(?) på Dicimal tummen
som Ing: Wallberg låtit aftaga; Jag önskade med det första
få en Copia af alla dessa som jag anhåller Tit: ville för-
anstalta om antingen genom Lagergreen eller någon an-
nan som det bäst passar.

Enligt bref från en hög vederbörande har vi nu ge-
nom Nådig resolution af den 8 de fådt håll på Skenas
Kungsgård tvärt emot en och annan mening. Detta
Sannar min sats huru nyttigt det vore at komma till
Likvidationen ju förr dess häldre; vid månadens slut
ämnar jag officiellt yrcka det, och vid den tiden hop-
pas jag kunna lämna behöriga uppgifter; endast an-
håller jag at Tit täckes påskynda det Ingenieur in-
sänder, så fort sig göra låter, det för honom åter-
står, detta som räcker från Norsholm till Östersjön blir
för oss i nästan alla hänseenden det kinkigaste och vid-
lyftigaste.

För öfrigt åberopas mina förra och har jag äran (?)
Frugården den 21 November 1808.

Capitainen Wälborne Herr HG Hult

S:T: Ystad Frugård d. 21. Nov 1808.

I stöd af ärade brefvit af den 11 Maj 1808 kommer
jag nu åter med en proposition som jag anhåller med

första måtte besvaras sedan först Tit: tagit sig nödig tid
at täncka på saken. Konungen har som bekant
updragit mig at besörja om nya Canalens utstakande.
Samt kostnads förslag och arbetsplans upgörande; sedan
jag blifvit strandsatt af den Mechanicus jag först på-
räknade; har en Engelsman af mycken skicklighet i
sommars afvägit och utstakat Canalen samt nödige
Chartor och mätningar på marken blifvit giorda, återstår
nu Kostnads Förslag och arbets planen; uträkningarne
på jordgrafningen lämnar Engelsmannen, Slussarnes lage
och antal har han determinerat; in Summa alla
uplysningar som en utlänning kan lämna gier han,
men som han ej känner våra priser så kan han
ej uppgöra förslaget. Får jag fråga Tit om han til-
tror sig upgiöra detta Kostnads Förslag! här är nästan
inte fråga om annat utom jordgrafning än Slussbygg-
nad och hamn byggnad; belägenheten känner jag på
det nogaste efter jag flere gånger med Chartan i
handen vandrat öfver hela sträckan; Trollhätte
arbetet kan tiena till någon uplysning och alla rä-
kenskaperne därför hafva vi at tillgå; äfwen som
Cammereraren hvilken öfwerwarit hela arbetet.

Schveder är väl äfven i bygden men honom kan man
ej stort räkna på; men jag tycker at med alla de
andra hjelp-redor borde vi kunna uträtta något, Engelska
ritningar på Slussar, portar, broar med mera väntar jag.

Säg mig nu upriktigt vill Tit: beträda härmed!

Eller om han ej vill känner han någon som han tror

Kunde uppfylla min önskan! jag har tänckt på Wallenstrand men han kommer nu ej från C. Crona,
Bergström är väl för gammal, i stockholm känner jag ingen ty med Lidströmmer dog väl den sorten
kundskap där,

ehuru jag ej nog känner Hallin i den vägen;

Var god swara mig nu med första ty i fall Tit är

hågad borde en resa emot ärsättning företagas här-

up i December eller Januari Månad. Altid (?) (?)

Den 23 November Amiral Cederström

Sedan mitt sidsta har jag för andra gången i år gjort

en promenad till fots till Söderköping och är nu utrustad

med alla materialier till ett kostnads förslags uprättande

äfwen som arbets plan för nya Canalen; men hvem

som skall uprätta wet jag ej ty den jag påräknade sock;

och Lidströmer, Gud nås, bad om ursäkt; säg mig up-

rigtigt vet du någon passande? nog får man Charle-

tooner, finna och snälla; men sådane gier jag fan; en

ganska skicklig Engelsman har gjort alla forberedelserna,

och planer och Chartor har jag i partie; men med

alt detta är det et okänt arbete, fast det något liknar

dockebygnad; Tror du Bergström, Wallenstrand eller

Hult, skulle kunna göra hwad som fordras med den

hjälp som jag och Trollhätte räken skaperne

kunde lämna? Jag har nu i så många år va-

rit ifrån Folket at jag ej vågar lita på eget om-

döme; mången torde skratta åt mig att jag är så

ifrig med detta fridens yrke i så krigiska tider,

men den skrattar bäst som skrattar sidst.

Råkar du Movitz så påminn honom anteligen

om en bok jag för någon tis sedan bad honom
skaffa från Bygmästar Thunberg. Och war god
swara mig några ord, med det första.

ST. Tit Litzell

At jag utan afskedstagande reste ifrån Söderköping
torde Tit: förlåta i betractande af at jag i nuwarande
allmänna belägenhet väckeligen ej utan oro kunde vara
hemma ifrån och endast kunde bringas därtill genom
absoluta nödvändigheten om jag ville upfylla et värf
som jag en gång ålagt mig. Detta lämnar mig
emedlertid tillfälle at nu skrifteligen aflägga min tacksägelse
för det värksamma biträde jag rönt af Tit: et beträde
som om jag ej stundom rönt det på et och annat ställe och
ännu hädanefter väntade röna det för utförandet af en
god sak skulle jag vist längesedan lämnat hela företaget;
men Tit: och några få andras medvärkan skall bli den
barometre hvarefter mitt förhållande skall ställas utan at
rätta mig efter dumhufwudens hånkratt som då de äro för
tränga at begripa lättast skyla sin oförmögenhet med ett
löje som för andra dumma har utseende af gömd klokhet;
under så inskränkt synkrets torde det emedlertid förundra
någon af de djupsinnige at i dessa dagar högsta magten
twärt emot et uplyst Collegiums betänckande ansedt Skenäs
Kungsgårds tillhörigheter ej vara för goda at användas
till ärsättning för Canalen, under sådane tecken tröttnar
emedlertid ej jag och hoppas af den drift och håg som
Tit: redan för saken velat visa at om som jag säkert
väntar biträde framdeles behöfs få räkna därpå af Tit: ; för det närwarande anhåller jag om
räkningens insändande då beloppet med omgående genast remitteras skall,

och behagade Tit: chargerade för sitt besvär efter som han sjelf
bäst bedömmar det, förlåt at detta ej skedd i Söderköping
men jag väntade hvart ögnablick få se Tit: tills restim-
man slog och vi kommo ej för än i stock-mörkret till
Norköping.

Jag sänder en afskrift af Rööks berättelse; varaf
den godheten och vid tillfälle om möjligt är erfterne denna
händelse, uti Westerhusby Kyrkobok, den skulle ej endast
vara rolig utan ock nyttig at få reda på hvarföre och
jag önskar mig en vidimerad afskrift, ehuru man bör
varsamt hantera denna sak så at hon ej gör för mycke
upseende; Vill Pastorn som var med oss torde väl på nå-
got sätt vara behjelpelig utom honom är det väl förgäfvat;
som det är fråga om Hertig Johan bör väl tidpunten sökas
före 1569. men det skulle dock sednare kunna wara uptek-
nadt i kyrkoboken.

Om min Compliment till Docktor Nordberg som jag hop-
pas nu vara bättre äfven till dess familie anhåller jag,
äfwen ber jag hälsa mycke hos Härads Höfding. De Bergs
och under önskan at kunna vara till återtjenst framhärda.

Frugård den 23 Nov: 1808.

Diur Friend Telford

Your lettre of the 13 Octob from Ipswich I have
very exactli received at my return from a second run
over the country to Söderköping for to ovaluat the land
for the Canal this is now performed and I safe at home
again, thó I lieved the officers behind me for regulating
several smal matters, as the whole track has been measured
a new by field-measurers under the inspcion of the Forsells; and as all the pits at that time where
dag, I have now a second sett of very correct mapes upon wich

not only all the bound, arys but all your marks and all
the pits are marked out, as all these things are not get
come home I can not excatly give you the minutes of
it but; by the pits we have not found on the east side
Rock on a single place even not betwen the two Rocks
on the other side of the Asplången were there only is a
wery narrow passage for the Canal to the West of Gäfversta,
the pit is made just between the two steep Röhs; on the
west side is some Rock near the Summit and nowhere
else; this is so far exellent for the digging, the ground
in the large Fredsbergs Mose seeming to bee a lollerable
good the soft Clay at the bottom. But as for the Lochs
I fear we shall have soft ground in some places this
I shall bettre ascerlain by comparing the pits coich all
are separatly disoribed with the Sections when Mr Charles
comes, you shall then have more circumstanciated details
about the matter; me other inci dent about wohm I
am at a loose how to do is that the distance difare in
some parts of the line considerably for instance the distan-
ce from the Wetteren to the Boren differe a little more
than 600 yards the distance from the Boren to the
Roxen more then 1 200. an the distance from the Wiken
to the Wenner about 3 000. All the last measured distan-
ces are lester at those of Mr: Fulton but as thinking myself
under the obligation of an exact disciple to my Master
and his for the some reason I mention that I vas at
a great loose to find the way all from Fimmersta Stom
to the large stone where we breakfasted the First morning

under the high roof; not a single pile nor even pit being marked out upon this whole distance of 3400. Yards and the high stakes being thrown away by the Cattle Mr Carlström who has not ben along with us at that time did not know where to turn; for all that as the Country is even and oppen I think there is little mischief done I am quiet at a loose for the benche marks seing them not marked upon the plan and no note about them but perhaps you find them of no consequence particularly as now the line is so well marked out by the pits and laid down upon new maps where every boundary and every house is laid down upon the common respensability of the field measurer of the district and the attaining officer. I expect now Charles every Day and then we are to set at work about drawing I dare say for a good while at least till the end of January.

But for all that I am in a bad scrape, Mr Bagge comming not and I begin to fear will not come God knows what is the matter with him but I will not judge any body absend; for all that when I have Your calculation who from Your friend ship I hope so circumstanciatet as possible I shall sett about with some body else for to make if possible an Estimate of Expencc, I have already taken some measures about other people and having put my mind once upon it I shall not stop short for small inconveniences since I was so fortunate to get over the worst by Your Friendchip to me, wich will make me go on as long as I am sustained by it; Another miss carriage was that part, wich Mr Lofgreen was to act, after 6 weeks of time I got the most nonsencical rapcodie from him that ever was seen, I trew it to the devil and

set myself at work and found soon that tho he migt have
done better hardly any body except myself for the sake
of local circumstances could have translated it tollerably;
it is now ready out of my hands and I think of to submit
it, to the knowledge of one of my friends who is a man
of sense and learning and has been in England and I
hope the whole shall appear in a shape worthy to the
subject and the author; in all cases I shall put the Eng-
lish and the Swedish text together and then the fault
will be for the translator. For to give You an idea how
government looks for the undertaking I can only for the
presente say that a Kings farm and property on the east
side falling out of base these days was against the
wishes and the humble opinion of one of the principal
boards of the kingdom by ordre of the king brook up
for to be divided for the sake of compensation for the
Canal _ _ _ _

Please God at only had a man as You along with my and we
Would Show the country and the world that a Götha
Canal is an easy thing. but as this can not be if Your
country should not like to drive You out by injustice; I
must at presente be glad that You came safe tho a little
loosed into Your own country again; You shall soon
hear of my again and for the presente I have only
to give You the well wishes of my wife we are all
well and I am for ever Your. (?) (?)

den 25 Nov

Bref til Tit. Adlersparre em Lieut Wahrberg

den 28 Nov:

Ofw L: Seb: Krusenstierna

Med tidsens anstalter förmodar jag väl Skeppet Wasa
ej ännu wara segelfärdigt och altså du ännu i
Stockholm som åter vållar at jag beswärrar dig med
tvenne commisioner; det värf jag påtagit mig
och väl ännu hoppas kunna utföra har jag två
gångar blifvit förbannat strandsatt uti: första gången
när Lidströmmer lade sig at dö som var aldeles
emot accord; andra gången när en Bagge som
efter råd och lägenhet skulle fylla hans plats nä-
stan sielfvilligt gjorde sig fånge i Norrige; nu
har jag emedlertid alla materialier samlade för
att få ett fullständigt kostnads förslag upgiort:
det vill säga jag har Canalen utstakad, utlagd
på papper med slussar och tillbehör; får up-
gifvit hurumycken jord skall grafvas, mur muras,
portar göras, med mera; men ändå fattas
vid et kostnads förslag och arbets plan en
hel hop som jag ej ensam tror mig ihop
med; men tror at det skulle kunna göras
i samråd med andra som warit dehls vid ar-
bete dels vid förslager under Lidströmmer å-
bland dem i Stockholm tror jag Hallen vore
den nyttigaste för mur arbete och den som
minst påtar sig hvad han ej går i land med

vill du altså fråga honom om han vill vara med
äfven utan all ansvarighet uti en Committée
där jag är Preses det förstås besittare han,
Hulten som jag äfven tillskrifvit i ämnet, hälst
flere Hamn bygnader gå in i min plan, En
Byggmästare som jag känner för träarbetet;
och Trollhättans Cammererare utstafferad
med alla Trollhättans böcker för arbets åren.
Den som för ett år sedan sade Den som inte
har at göra skall ta si att göra, torde väl finna
att detta mindre viktigt; men härom få vi mera
orda nästa Mars om våra ben så länge stå up-
rätt emedlertid gör du mig nu en reel tjenst om
du skyndesammeligen afgör detta och låter mig
få et par ords swar; men bror behagade noga
komma ihåg att detta vill jag endast ha nämt
till Hallen för närwarande och ingen annan;
han kan väl swara mig sielf et par ord om
du finner at det låter hvad man kallar i väg
med honom.

Do den 28. Nov: Of L: Mau Krusenstierna

För ditt bref af den 3. Får jag tacka dig rätt mycke
och får börja med mitt hufvudämne ehuru det är
biämne för andra; folkets låf eller förtal hoppas
jag skall som du väl vet ha samma goda värkan

på mig som på den löya Giatta, mitt mål är
satt, hinner jag det sjunger jag Gloriam hvarom
icke tröstar jag mig med hvad ämnet var; lefver
vi något gier det sig snart. Emedlertid står jag
nu emillan betingen och brödsäcken; ty jag har
väl alla undersökningar och facta på marken
giorda men skulle nu göra ett kostnads förslag
och som jag hittills arbetat med utländsk hjälp
så felas ända åtskilligt som man ej efter hvad
som för skedde pa Equipage Contoiret kan skic-
ka up i Contoiren för at få veta hälst äfven lite
pedanterie måste vara med om det skall vara väl
Tror du primo at Wallenstrand eller Bergström
skulle kunna vara något nyttigt biträde härvid;
Secunda at de stå at arhållas på någon kort
tid; jag ämnar väl ej bruka dem ensamne utan
har mina krakar ute på flera håll för att forme-
ra en liten artig Committee; men får jag inte nå-
got biträde af värkelige experti ser det värkeligen
klent ut med denna första dehl af mitt förehafvande;
nog får man Charletaner men värkligen kunnige
och som hafva tid härmed äro swåra at få;
alt hvad en redelig och snäll utlänning som varit
på stället och utlagt Canal och Slussar kan uplysa
med papper och ritningar dels har jag dels får jag

från England, jag skref i detta ämne till Ceder-
ström förra påsten men jag vet ej om han hinner
svara mig. Du torde äfven vara god enligt mitt
förra höra efter om jag af Byggmästare Thun-
berg kunde få de la Landes Traite des Caneaux.

Högvälborne Herr Stats Secreterare Friherre och Comm: af Nord Stjene Orden

För Högvälborne Herr Stats Secreterarens och friherrens bref af
den 10 November får jag nu aflägga min ödmjuka tacksägelse och
härjämte öfwersända min vanliga underdåniga rapport; Jag hadde
hoppats tillika Summariskt kunna gie en idee om ärsättnings
värkets, till Högvälborne Herr Stads secreteraren enskildt; efter,
enligt min instruction, jag ej anser det tillkomma mig ex
officio; och således i mina underdåniga rapporter kommer at
förbigå det aldeles; undantagande upgifter om den åtgåen
de marken; Men oaktat att bemödande har en sen års
tid så uppehållit förrättningarne at ännu ej alla beräkningar
hunnits färdige och nära hade något på marken blifwit
ogiort; nu är dock alting färdigt till kammar arbete och
jag upskjuter med ärsättnings värkets tils jag på en gång
därom kan såga min tancka; Landtmätarne hafwa
varit flincka när det en gång kom till execution; men
mina officerares åtgärd behöfdes ganska väl, och hade
utom dem vist ej förrättningarne slutats i år på marken.

Så snart jag hinner skall Chartan öfver Riks Marskal-
Kens ägor affärdas; och att det öfriga ren-ritas så fort
sig göra låter; för at däraf formera en Atlas passande
som jag hoppas at framlägga när, och hvar så påfordras;

och värdig ämnets vikt; detta beror dock allt på att jag får behålla de Två officerare som endast lämnats mig till biträde, af de fem som först uti Konungens bref voro nämde; och med förlusten af hvars biträde jag vore alldeles utan stånd-satt att ordenteligen visa på papperet något det minsta af en för Kronan så kostar förrättning; ty hvarken tror jag att någon finns som upgår med dem i skicklighet, eller ännu mindre kan ha den insigt, uti dessa göromålen, som de, genom ett helt års träget arbete hunnet förvärfva sig; och jag med basta vilja ej skulle kunna förskaffa andras på lång tid; och aldrig minst känner jag amnen att remplacera dem med; Jag får alltså på det högsta anhålla så framt ej hela förrättningen alldeles skall afstadna / som jag för öfrigt äfven utan egen grämelse skall finna mig uti / att Lieutenanterne Forell under ingen förevändning måtte fråntagas förrättningen; äfven som jag hoppas att de i rättan tid ej gå miste om de passande belöningar som de väckeligen bättre under detta år förtjent än mången af deras Cammerater ehuru employerade uti Krigsyrken. Högvälborne Herr Stats Secreteraren kan med skäl undra öfver denna sort protest; men den härleder sig från ett min beskedliga Schulteens bref ej endast till mig, utan och till Forsell, säkert skrifvit i hast, hvaruti han vill att Forsell genast skall stoppa af allt här för att nu dehltaga uti hans nya yrke befinnandes inte att den på detta företag använda dryga kostnad vore föga bättre än bortkastad ty ännu en gång så snart jag mister Forsellernes oumbärliga biträde är jag

nödsakad afsäga mig all vidare befattning och skall göra
det med lugn; Detta finner jag väl kan ej ske utan
ordres, men behovet och mindre eftertancka skulle kunna
frambringa en sådan och därför tar jag mig friheten
lämna denna underrättelse som med sista post ingick.
Jag skrifwer i dag mitt upriktiga swar till Schulteen som
väl kunde veta at med mitt tänckesätt jag genast fram-
lämnade Forsells bref ehuru med fara at det ej just skul-
le öka dess håg at stadna här när han på annat
ställe kunde rycka fram.

Kostnads förslaget som är det sista af mina för-
rättningar tillika med arbets planen bryr mig ej lite,
sedan jag nu börjar förlora alt hopp at få se Baggen,
om inte någon förlangning af nu bestående stillestånd
Kunde lämna utväg som jag dock betviflar. Väl
är jag säker at Telford få de lofwade upgifter;
men till et kostnads förslag höra dels local, dels detail-kund
skaper som Thelfords upgift ingådt, skulle med biträde
af några Lidströmers förra Subalterner, man kunna
uprätta et kostnads förslag; som sådane får jag nämna
Capten Hult vid Hamn brobyggnaden i Ystad Capten
Hallen vid Stockholms Brobyggnad och Major Wallen
strand i Carlskrona; de borde ej behöfvas öfver en månad
om och de ej stå at få alla, blir en gång Kostnads för-
slaget färdigt är arbets-planen mndre svår. Jag
vågar anhålla om Högvälborne Herr Stats Secreterarens
tanka häruti; och hoppas det ej tillräknas mig om
jag ej lämnar det man önskade då händelser skilgt

mig vid de hjelpredor som voro påräknade uti
först Lidströmmen sedan Baggen.

Telfords berättelse är öfversatt och skall så fort han
är genomsedd föreläggas Högw: Herr Stats Secreteraren
för at jag måtte bli underrättad huruvida det skulle
vara passande at sådan som han är vidhänga honom
i något grannare form den omtalade Atlas.

Då Telford efter Konungens bref äfwen som dess med
hjelpare skola utom Tractamentet njuta fri resa önskade
jag bli underrättad om dem skall beräknas hästar m:m:
efter någon viss Class i Res. Reglementet eller om det
skall i en rund Summa upgöras.

Så afgörande steg för värdet som det Konungen
behagat taga med Skenäs Kungsgård skulle vist om
det behöfdes ytterligare lifwa mig uti bedrifwandet af
det mig anförtrodda värf, men Stats Secreteraren
kan i alla fall vara försäkrad at jag utan afseende
på andra händelser skall göra hvad i min magt står.
Det sednare updraget om undersökningen för Detterne
aftappande har dock måst ännu lämnas ogiort för at
ej det vigtigare skulle uppehållas; men om väderle-
ken och omständigheter göra det möjligt skall det
i sinom tid behörigen handhafvas, ty då en dag
högt vatten i Wenern inträffar torde man vara glad
at nogare kanna sammanhanget.

Jag tar mig nu friheten nämna mina en
skylta angelägenheter och får aflägga min ödmju
ka tacksägelse för den utmärkta godhet Högwälborne
Herr Stats Secreteraren velat visa mig medelst sin

upmärksamhets lämnande till en sådan obetydlighet
som min besvärskrift bland så många viktigare
värf, äfven som jag bör anhålla om förlåtelse för
mitt slarv at i brådskan ej hafva undertecknat min
Inlaga, men då nu händelsen gör at inte mera
i denna sak kan uträttas sedan den Yngling jag
trodde min skyldighet at rädda är med döden af-
gången så tycker jag det är ej mödan värt Klaga
öfver hvad som ej kan hjälpas och dymedelst falla
besvärlig; jag vil hoppas at jag hädanefter blir
mera skonsamt handlerad, och vist skulle jag först
skaffat mig Lands Höfdingens Resolution om jag ej
sedt at man endast sökte tids utdrägt och tydeli-
gen insedt följden däraf efter altsammans var våll-
lat af vanlige dålige rådgifvare.

Till Öfverste Schulten

Min kära bror!

Frugård den 5. December:

För ditt bref af den 27. tackar jag dig rätt mycke
och ehuru den nya tjensten vist har många besvär-
ligheter gratulerar jag dig dock at vara Kommen
från den tråkiga Accademien, men i synnerhet gra-
tulerar jag det allmänna; Uniforms grälet blir
vist ej det som vid din sysla kommer at intressera

Jag har et par gånger tillskrifvit dig utan at få
svar förmodeligen ha mina bref ej råkat dig i Stockholm,
jag får emedlertid reiterera at du om möjligt ville skicka
mig en Copia af Slättbaken och en öfver Söderköpings skärgård
för at Completera min Collection; äfven som at jag önskade

du funne lägenhet sända Woltmans Bok som jag ganska väl behöfde.

Mitt sista bref hvaruti jag nämde om Baggen har du väl fådt med förra post jag upprepar altså ej hvad däri är nämt.

Forsell har fådt sitt bref ehuru jag väckeligen lämnade det med ledsnad; men jag trodde mig ej kunna undanhålla det, han svarar förmodeligen sjelf; hvad? är mig obekant. Emedlertid min bror huru vill du at jag utan fullkomlig in consequence skall kunna bifalla at han går ifrån et mig ombetrodt yrke som kostat staten så anseeligt som styrande magten handterar i denna stund med det alfvar, at för 14 dagar sedan en Kungs Gårds tillhörigheter blifvit, tvärt emot Cammar Collegii yttrande, användt till ärsättning för Canal jord, och som jag är nödsakad at afsäga mig all vidare befattning med så snart man tar de enda två hjelpredorne ifrån mig som jag utaf fem Commenderade fått begagna. Jag försäkrar emedlertid at jag utan minsta personligt missnöje skal ta mitt partie om man å Högre ort finner för godt at skilja mig vid mitt biträde och på en gång afbryta en så kostbar och vigtig förrättning; men å min sida anser jag min skyldighet vara at utan afseende på de händelser som framdeles kunna hafwa inflytande därpå; med möjligaste värksamhet och innom de mig föreskrefne gränssor söka hinna det mål man med mitt samtycke utstakat för mig. och detta tror jag kunna

ske om jag i vinter lämnas ostörd med mina medhjelpare.

Hvad härmed uträttas blir en annan fråga; men som inte bör värka på mig ty i värsta fallet är jag dock viss på at hafva utredt et ämne som i alla händelser, i alla hvälfningar, blir af vigt för denna halfös inbyggare så länge jorden slår; at visa detta tydligt och i systeme blir min sak och häraf torde för ögonblicket jag, och Kanskje endast jag, hafva filen, ehuru jag ej utan mina hjälpredor kan utveckla den; materialerne ligga här alla samlade; om få månader äro de ordnade som jag hoppas; men tar man min handräkning ifrån mig antar jag ingen annan, utan får det då åter en gång bilda et Chaos, och jag skall med värdelig mahometanisk resegnation skjöta min Somn i ödets famn wetandes mig wara oskyldig i at äfven det lilla ljus jag velat tända kommit under skappan.

Hvad jag mäst önskade veta är om du vid din nya sysla fått sådane vilckor at du någorlunda kan vara skadeslös: ty at du i nuvarande belägenhet kan vara det helt känner jag omöjligheten utaf.

Underdånig rapport d: 5. Dec:

Sedan mitt underdåniga sidsta af den 5.te Nov:

har den återstående ägo Gradering å den jord som

til Canalen, åtgår blifvit värkstäld och äro nu

altså alla materialer samlade som ärfordras för

at öfver vintern fullborda hvad medelst Eders

Kongl: Majts Nådiga Instruction blifvit

mig ålagd, också äro redan hvarjehanda

förrättningsmännen församlade här för at

utarbete det ärfärderliga så mycke som med

ännu fortfarande brist af en kunnig mecka-

nicus och i afvaktan af Herr Telford änd-

teliga (är överstruket) slutlige (?) möjligt är.

Den mängd af planer Chartor samman-

drag och (?) som blifva nödvändige

om det hela hade redigt och klart

kunna framställas såsom ämnets

vigt kräfver göra säkert flere månader

trågit arbete oundvikeligt och vågar jag

med kännedom af mina med arbetare

i underdånighet

försäkra at alt bemödande och all omtan-

ka skall användas. Frugård d: 5. Dec:

1808.

Frugard den 5 December 1808.

Tillökning på nästföregående Bref till Herr Stats Secreteraren R:

P: S: Då Löjtenant CG Forsell både förtjent en belöning och det af Schultén honom tillbudna steget ej endast värligen är betydligt utan ock nu anses sådant af Forsell så kan jag ej annat än önska det om det kan ske utan skada för mig anbetrodde värf men uttryckeligen måste jag repetera att i fall han inom 4 månader fråntages är jag oboteligen utan stånd satt at lämna hvad af mig äskas och utan at vidare gå in på proceduren begriper jag ej ändå at icke Forsell skulle vid det nya yrket kunna umbäras så länge isen är i Skärgården ty på den tiden är göromålen sådane at andra lätt kunna bestrida dem.

Frugården den 5. Dec 1808.

Näst förut Copierade bref till Herr Schulteen tillökes med: (?)

Som emedlertid Forsell wist fortjenar en belöning och et så betydande steg som det nu anbudes honom förmodeligen ej står i min magt at skaffa honom så önskar jag at han får det och skall det wara mig Kärt endast han får fullborda hvar han här på befallning påbörjat och öfwer vintren till Mars månads slut tycker jag hans plats i Stockholm borde kunna fyllas.

Till directur Samuel Bagge den 8. Dec:

_Brevet af den 28 Octobr. fick jag med sidsta post och skyndar att besvara det för denna gång lite vidlöftigare sedan jag nu är stadigt hemma ehuru tämligen sysselsatt; jag börjar med at tacka Tit: för bekantskapskapen med Telford, och kan jag försäkra, at ingen giort Canal väcket och mig den tjenst som Tit:, endast genom denna mans nämnande, han har upfyldt att hvad jag önskade och på ett afgjörande sätt bevist sanningen af hvad jag sagt, genom honom blef afvägningen och utstakningen förrättad, och af honom får jag beräkningen i quantiteter för hela arbetet, dessutom lämnade Han plan och profil Chartor, och et ganska fullständigt yttrande, öfver hela saken; sedan är terreinen undersökt genom flere hundrade brunnars grafning och hela sträckan är åter ånyo mätt af mina underhafvande, biträdde af vederbörande Lantmätare, till ägornes noga bestämmande, för ärsättnings, afgjörande å jorden, som Kronan liqviderar; å desse Kartor äro alla stationer, brunnar hus, insumma att af något interesse uptagit, med mycken exactitude till betydlig bredd å ömse sidor om Canal linien; att detta är färdigt i original med graderingen å jorden, til hvilken

ända jag i höst gjort andra promenaden till Söderkö-
ping, och nu försedd med alla materialier sitter jag
hemma vid kammar arbetet jag ämnar af det hela
göra, et plan-mässigt arbete, med Chartor i åker-
skala öfver hela sträckan; och så fort Telfords
Calculer kommer; bör sjelfva kostnads förslaget
och arbets planen uppgiöras, hartil behöver jag
biträde, och önskar at det vore Tit. _ Tit:
känner min principe som stundom har lite
utseende af envishet, kan Tit. i vinter någon
gång biträda mig en enda månad så antar
jag ingen annan ty jag kan sedan hjälpa
mig sjelf åter ett godt stycke, uti den plan jag
föreskrifvit mig, för ett företag som efter min,
nu ännu mera stadgade tanka, ej har sin like
i nytta för Norden, jag låfvar at jag skall för-
söka, huruvida den satsen är sann, hvarmed jag
slutar min afhandling, och om det skulle hända
at til slut jag måste finna den osann, så är jag
säker at jag skall kunna lämna dommen öfver
mig och andra, lugn åt efterverlden som, gå hu-
ru det vill, åtminstone skall skörda någon nytta af
mitt bemödande; hittills har jag ännu sedt händelser-
ne så lycklig sammanstämman at de lifva mitt hopp
i hög grad för det tilkommande; til och med at

det blef en nödvändighet taga hit Telford, anser jag för en väckelig lycka, uti ett land där yrkets ovanlighet, gör det till en nödvändighet för allmänheten, då den ej förstår bedömma saken i sig sjelf, at bedöma den efter utföraren. Första Canalbyggaren i Englands tilgiörande bör, i Sverige gifva vikt åt en sak, som lika utförd af oss, hade kanske varit underkastat mangens häckling och tvifvelsmål; jag bör här nämna at Telford i det hela antagit och gillat Thunbergs plan, samt högtideligen forklarat det.

Säg mig nu altså med omgående, kan Tit: för en enda månad inte få komma hem på parole at efter den tiden ovillkorligt återvända? Jag tycker man i Norje bör finna det billiga härutaf, och jag hoppas, at vi, med äfven få mycke skäl som stolthet, kunna kalla Scandinaviens invånare, de billigaste Nationer i krig; denna stämpel bära vi från Hedenhös til våra dagar; i det vildaste tilstånd bar alltid National-lynnnet en viss ädel stämpel som andra Nationer någon gång skryta med, som hos Scandinaviens invånare allom förnekar sig och är natur. Kan Tit. utvärka sig et sådant tilstånd, vågar jag tro det hos vår regering ej skall möta hinder,

och skall jag genast göra demarcher därom när
Tit: swar ingår, som dock bör vara snart; an-
nars tar jag mig en temporaire hjälp för kost-
nads förslaget; men ännu ligger det inte i min plan
at för alla antaga någon viss Mechanicus som
hufvudman för arbetets utförande, och så länge står
platsen envist öppen för Tit: , ty det kan skje
utan företagets förfång.

Jag vet ej om jag förut berättat at djupet af
Canalen bestämdes af Telford Til 10. fot med läg-
sta vatn och bredden Til. 24. fot i Slussarne.
Telford återvände Til England i början af October
värdeligen förundrad öfver Landet, hvar Han _
bland annat fann outödeliga förråd af Water-Line
vid sjelfva skepnings stället. Brevet till Telford
afgår med nästa post.

Jag bör nämna at jag af god hand vet at Tit:
är utsedd till fidei-Commissarie af hvem behöf-
ver jag ej nämna Instrumentet är upsatt dock lär
det ännu ej wara undertecknat.

Bref til Baron Posse under samma
dato om åfvanståendes fortställande

Den 8 Dec: till Prosten Rosenstein

När du nu ser ett väldigt paquet komma så
försteräks inte ty det innehåller min öfversättning
af Telfords berättelse jag får nu för i väg göra reda
så at du är beredd; hatare af den utländska
Svenskan har jag sökt öfversätta att hvad möjligt
är och dymedelst skapat några konst ord som jag
Tror upfylla ändamålet och Torde få bibehållas;
bättre hade varit om vi hade råkats för at
språka härom men detta lär vara en fåfäng
önskan; jag frugtar dock at du ej begriper det
hela rätt efter du inga planher har och sak-
nar mitt uplysande tal; på sina ställen har
dock det varit mig omöjligt at icke bibehålla
engelska Termer som Aquedue, Reservoir som
ej utan otydlighet torde kunna försvenskas sum =
mit (eng. peak = topp på en kulle eller ett berg, bergstopp) i Tyskan så väl exprimerat gemom ____
Scheitel men i synnerhet giffel (tyskans gipfel = begstopp) finns så vidt
jag vet ej i svenskan vist har Omberget en
hjessa men jag tycker det låter ändå inte där
det betyder Landhögden går det väl an men
som uti Engelskan nästan hvart ord har så många
bimärkelser som Figaro viste på God dam, så
blir man ändå ofta ståendes som du närmer fin-
ner vid genomläsningen; Vidare har jag väl sökt
försvenska andra allmänna ord som communication
med samband (?) som dock torde alldeles böra förkastas.

pröfve dommaren; och därmed stopp.

Men nu är meningen at du oansedt alla
Hus och kärring förhör; såfvande, Courtiferande
med mera, hastigt ser igenom detta och om du
finner det går ihop sänder det genast med de
ändringar du finner til Bergstedt på det at
Han genast må visa det Stats Secreteraren och
fråga honom om det är sådant som han vill ha
det framlagt för Konungen; ty kanskie En =
gelsmannen har brukat nog lite underdånighet,
Nåd, Befallning m.m. och detta torde Embetsman-
nen ej directe villa fråga mig skrifteligen; men
alt detta bör skje fort så at man får hit docu =
menten igen för at börja Grannskrifningen som
upplysnings vis sagt kommer at skje på svenska
och Engelska i bredd för at freda mina skäl;
hvarföre en kanskie här och hvar bibehållen en-
gelsk tournure (franska, svenska, karaktär, vändning) mindre skadar, nu jag ej mer
at säga med penna i ämnet.

Den 6 Dec.

Jag fick ditt bref af den 27. Nov. och skickar
nu altså alt på en gång du gör nu vid det som
du tycker antingen arbetar om alt ihop eller
bara jämkar mitt, men kom ihog at Engelskan
och svenskan skall stå i bredd vid det sammandrag

du sändt mig gör jag inte förr än vi talas vid
som väl ändå på ett eller annat sätt sker nå-
gon gång i Vinter.

Tit Capten Kylene Stjärna den 10 Decembr:

Brefvet af den 25. Nov: med inneliggande Promemoria har jag
haft nöjet emottaga och efter min Captens önskan får jag yttra
at jag tycker dän är sådan at hon i alla hänseenden bevarar min
Captens rätt; då jag förut hafvit det nöjet at munteligen nämna
de grunder som efter min tanka med billighet böra å ömse sider
antagas för ärsättningen så blir det öfverflödigt at här uprepa
den hälst jag i brist på den af mig förut nämde nödige local
kännedom ej skulle kunna enskildt använda dem och det i alla
fall blefve utan nytta, efter redan tämligen nära det mig föresat-
ta målet det aldrig kan bli min sak at få med sjelfva är-
sättnings liqvidationen at göra, som hvarken kännare af orten, eller
tillgångarne; hvarom så väl som om min tanka jag anhåller
Tit: ville vid tilfälle underrätta dem det angår; på det de ej
onödigt vis måtte besvara sig med förfrågningar som jag dock
ej nöjagtigt kan besvara. Endast önskar jag för det all-
männa skuld / och härvid har mitt enskilda som boende vid
Wennern ingen dehl / at ärsättningen nemligen 2000 tunl. Efter
en hvars önskan och fordran ej måtte blifva ett alt för svårt
hinder för den vigtigaste Economiska inrättning som för Foster-
landet kan äga rum, och som jag efter förmåga sökt befordra,
ehuru mitt bemödande torde ha ett ringa värde emot fastighet.

At händelse måtte skaffa mig tilfälle någon gång närmare göra
bekantskap med den som förut är känd uti vår Svenska Economie öns-
skas uprigtigt af den som med aqtning framhårdar etc

Den 10 de Dec: til Generalskan Siegröt.

Friherrinnans gracieusa bref af den 25. Nov: har jag haft äran emottaga och önskade kunna svara emot det förtroende min Nådigaste Generalska velat hedra mig med; til hvilken ända jag skall söka utreda i frågavarande ämne så godt jag kan.

Canalens anläggande, såsom en väckelig grundlag af ständer och Konungar redan långt för detta antagen och beslutet, samt syftande på Rikets nytta i det hela är en sak som aldrig med någon sort framgång kan protesteras emot, äfvensom sakens natur gör det oundvikeligt at den jord, där naturliga belägenheten utvisar dess ställe, måste tillsläppas; under denna synpunct torde min Nådigaste Generalska böra antaga för gifvit at om Canalen, som hvarje svensk bör önska och hoppas, blir utförd så komma – Brunby ägor at til någon dehl medtagas, detta står ingen menskelig magt at ändra, ty det beror helt af naturliga läget til den grad, at vid en sådan utstakning aldrig ägornes sammanhang eller skilnad kan komma ifråga; Jag bekänner ock at den förlust af jord Brunnby på detta vis lider är betydlig, ehuru jag ej tilfullo kan bedöma den efter jag ej känner Brunnby i det hela; emedlertid är den grundsatsen från början stadgad at den til Canalen åtgående jord bör ärsättas och til grundläggningen häraf var min sednare förrättning befald; vid den uppskattades och beräknades den jord som förloras på det nogaste, och tillika formerades en promemoria på ägarnes pretentioner; på denna promemoria stod öfven det af Capten Strålhjelm upgifne yttrande; men som denna promemoria ännu inte

är aflämnad skall hon i anseende till min Nådiga Generalska
ändras och i frågavarande yttrande aldeles försvinna; hvarmedelst
öppen talan är bibehållen vid den liiquidations och ärsättning,
förrättning som blir en gifven följd af det hela, för at pröfva
och uppfylla en hvar rättmätiga fordrande – Detta ligger
dock aldeles utom mitt yrke och kommer förmodeligen at
förrättas af Embetsmän därtill af Konungen utsedde; och se-
dan jag i det närmaste är vid slutet af hvad man utaf mig
fordrat kan jag endast önska at ej alt för svåra hinder af
andra slag måtte beröfva samtida och Efterverld en inrättning
som naturliga belägenheter gynnar til en grad hvarpå i
inte Land är exempel. Min Nådigaste Generalska torde
förlåta om jag som något kännare af inrättningen nämner
som någon ärsättning, ehuru man borde känna hvart stäl-
le särskilt för at afgjöra til hvad grad, den nyttan, det nöjet
at se sjöfartyg passera förbi sin Trädgård; äfvensom den
tacksamhet en efterwerld säkert kommer at lämna alla dem
som befordrat en så riksgagnelig inrättning! At den
förskaffat mig min Nådigaste Generalskas bekantskap
blir alltid högst tilfredsställande för den som önskar städse
få vara med fullkomligaste högagtning etc

Den 10 Dec. Til Häradshöfding Tisell

För ärade brevet af den 17 Nov. får jag rätt mycke Tacka och önskar se det hopp upfylt som Tit. Tyckes hysa om min – värksamhet för Canal inrättningen; Jag hade äfven önskat lära känna en man som tyckes beredd at befordra en så nyttig inrättning; men mängden af göromål i en sen årtid gorde att uppehåll för mig omöjligt; Jag har emedlertid varit lycklig nog at kunna fullborda hvad som af mig fordrats och hoppas jag om någon tid lämna fullständiga planer och förslagen öfver et företag säkert det första och viktigaste i Economiskt hänseende för Sverige! Sådant ansåg jag det alltid! Sådant anser jag det ännu, mera nu, sedan jag hafvit tilfälle göra mg noga bekant med alla detaillerne.

Aldrig i något land har naturen gordt så mycke för en dylik inrättning; och den kunniga Engelsman som utstakade Canalen blif förvånad at uti et land som, under första anblicken vid Götheborg, han gorde sig helt andra – Tankar om, finna en belägenhet, hvilken vida öfverträffar de aldra förmånligaste af samma slag i England; äfven så liten bekänner jag gierna at jag anser swårigheten at anskaffa tilgångar för en inrättning, som så nära är förknippad med ej endast Rikets utan en dehl af Europas nytta, alt hvad man i den vägen behagar säga värkar värkeligen endast löje hos mig; Ty endast man Will blifva utvägar aldrig svåra at finna. Fast mera frugtar jag de moraliska hinder, om jag så får kalla dem, ehuru de just ej alla äro det, utan ganska materiela. Som värkelig moraliskt är dock det at anse, när vårt Tidehvarf visar en fullkomlig brist på håg at på

minsta sätt besvära sig för allmän nytta, äfven då man kan
vänta sig någon dehl däraf; den tid som ej egen, enskildt, direct
vinning, uptager lämnas åt maklighet och nöjen af en art,
som tyckes bevisa fullkomlig brist af känsla för den tilfreds-
ställelsen som bemödande för allmänt väl lämnar, man
är alt för glad åt en god inrättning, man upsänder
för den de warmaste önsknningar till skyn, bara man
här på jorden slipper ha något besvär för den, eller
at rubbas utur sitt behageliga, giöra inte; lägger man
nu härtill den värksamma egen nyttan, som
vist ej dehltager i förut nämde hvila, hvad har man
då at vänta af allmänheten? Också bekänner jag
uprigtigt at jag redan längesedan, i den vägen, insedt
mitt misstag i min första afhandling, som inom några års
tid på et förvånande sätt blifvit oanvändbar; men Gud-
ske löf, därmed är ej hoppet försvunnit, och efter det
ej står i vår magt at omskapa Menniskor, bör ju,
då det är fåfängt vänta at leda dem genom de ädlare
känslor, de ändå kunna ledas genom andra, fast ej så
tilfredsställande för mennisko naturens stolthet.

Bland hinder blir ej ärsättnings frågan den minsta, och
jag begär ej bli den som gör up liqviden, det går väl
an i belägenheter som Hasla, och just den utvägen
at köpa Mörby var redan förut påtänkt som en gan-
ska tjenlig utväg at ärsätt bland andra Tit. forlust;
men ej på alla ställen äro så lyckeliga belägenheter,
och fordringarne ganska sällan billigt upgiorda; man
tyckes alltid noga komma ihog hvad man förlorar, och
aldrig vänta sig någon vinst af inrättningen, den långväga

föråldrade, at något hafva bidragit til samtida och efterkommande nytta, vill jag ej ens nämna; men huru med denna stämning man skall komma till en ärsättning af circa 2000 Tunland, helst någorlunda i godo är svårt at säga!

I öfrigt äe det omöjeligt at i allmänhet i denna vägen säga något som annat än genom än genom slump passar för en enskildt händelse; nu helt främmande för denna fråga; sedan jag genom Trollhättans öppnande har Segelfart til hela – verden, bekänner jag likväl med sanning at den upofring skulle varit betydlig, som jag giordt svårigheter vid, om den behöfts för detta värks fullbordan; men denna upofring förhåller sig olika uti olika belägenheter; och de tolf tunneland som Hassla mister kunna vara mera känbara för den Egendomen; mindre väl använda; än de 200 Ljung med tillhörigheter mister, om ock bägge i ärsättnings frågan behandlas lika! För mycke bristande i denna local kännedom kan jag ej helre få någon befattning med liqvitation och ärsättnings värdet utan lämnar jag endast en Promemoria på min och andras tankar; men lifligt önskar jag at ej ärsättnings värdet måtte bli et alt för stort ja! kanskie ööfvervinnerligt hinder för en förmån som jag nu snart upfyldt min rote vid, och med innerlig glädje skulle se Fosterlandet dehlagtigt utaf; ehuru min belägenhet ej kan förknippa egen fördehl med denna önskans upfyllande. Jag förmodar ärsättningarnes upgiörande blir updragen någon särskild Committé af i Orten kände Embetsmän och invånare, men jag som hafvit tilfälle höra tonen längs hela sträckan frugtar de få något at giöra, till ock med at jag hört

Embets män förklara hvad redan giordt är för et uppenbart våld ehuru Canalens anläggande är at anse som en Sverges väckeliga grundlag efter den är en blott utföring af Konungs och Riksens ständers enhälliga beslut; fast detta ej torde vara så känt af alla, ehuru brefvet af d. 3 Febr. åberopar det och til ock med ännu finnes i original i mina händer.

Tit torde finna min tanka om Allmänhetens stämning för företaget nog sträng; men då Tit. sjelf genom händelser kommit at vara frånvarande torde det äfven så till förundra som träffa när jag berättar at, alt från Vennerns stränder til Östersjön, jag aldrig funnit mer än 2 ne menniskor som en half timma fölgt förrättningen af nit och håg för saken, längre än sina ägor där ärsättnings frågan gjorde det nyttigt, dessa två undantagne voro i Westergöthland en ålderstegen prästman i Östergöthland Hr. Litzell i Söderköping som af egen drift åtagit sig en hel hop besvär; ty jag kan ej räkna Major Steijern som i alla fall såsom min vän hade vid hvad förrättning som helst giordt giort sällskap och som jag menar i det närmaste blef mätt af företaget den dag han följde det.

Men ännu en gång detta är mera uplysande än af-Skräckande efter min tanka.

Tillägg

Jag önskade Tit. ville vid tillfälle nämna mina tankar för dem det angår, därigenom sparas för dem ofta onödiga förfrågningar och för mig stundom onödigt besvär.

Tillägg till Capitaine Kyleneiernas bref

Om min Capitaine ville låna mig den omnämnda Concept Chartan öfver Glan skedde mig en stor tjänst och skall hon riktigt i sinom tid återställas.

Tillägg till Generalskan Siegrats bref af den 10 de Dec.

Den jord Brunnby efter förslaget kommer at tillsläppa är circa 27. Tunland mäst all uppskattad till 5 ½ grad något lite till 5 te graden; den bäst möjliga jord är 6. grader.

Do till Häradshöfding Tissells bref

En så billig Condition som den Häradshöfdingen nämner om minskning af Kronotionde bordes vist i alla hänseenden vara den för Kronan lättaste; ty jag ser ej at icke Kronan af Canalen huru den ock utfördes kunde häfva en Grund ränta som i det närmaste ärsatte denna förlust; men utan någon sådan billigare prinsipe stadgas hos allmänheten ser jag nogsamt huru det går til slut, och hvem förlorar då? Utom den samma allmänheten kanskie sedan färdig at skylla andra än sig sjelf. Den jord Tit. efter det upgiorda Förslag förlorar är 12 ½ tunl. af 5 á 5 ½ grad då 6. Grader är den högsta punet för vår Gradering.

To Mister Telford the 15th of Dec:

It would be a very tedious bussiness if in our correspon-
dance I always should wait for your answer to a foregoing
lettre before I made a new one; I therefore take the
expedient of writing once or twice a month in all case
and Your answers will come as soon as the can.

By the inclassd You will find that the intercours –
Between Bagge and me is not yet at an end thó
I do know if it shall be to any use for the under-
taking or not. But, as long since, I have adopted
the principle not to trouble my mind with things
to come, finding it better only to act forward for
the present as much as possible, I am alwais going
on. I forgot in my last to speak about
the tools you promised to procure; You have
mentioned Your having spoken to our Envoiije about
it and Your having advised him what to do; but
you know my opinion about such Ministerial
transactions, about things wich are thought only
trifles, by people who only think of consequence the
killing of some Thousand men; You know that if
I hade trusted to the care ofthem, probably I had
been without the satisfaction of seeing your here;
if therefore You could find out any other way to
let me have these tools, I should be very glad,
because, at least a great deal of time, will be saved.

I am now looking out for Your computations every day not that as yet I am by far at an end with the drawings but it could possibly happen that our ports are shut up by the winter, and then I am at a loose for the principle thing, which king and public begin to expect of me, and wait for after expending a Sum of money who after the prices of this Country is not absolutly inconsiderable.

I havet hese days compared the different plans and hope that at the end I shall bring them tollerably together, the plans of Mr Fulton being somewhat shorter than the measurements; of the Sections, agree nearer with the Swedish measurements; of those I have had reasons to lengthen those of Mr. Carlström a little and this brings the whole nearer; the worst is from the Vettern to the Boren but the fault seems eqval over the whole track; in all cases the longest distance being that wich You calculate for it is of little consequence.

All the Lakes being now cowered with ice I have begun an exact survey of the Lake Dettern for to lay him dry the deepts are all found as I supposed; no more than 5 feet in the Lake; and at the Entrance 2 feet is the most on the broadest side of the island and 5 feet on the narrow side; but all over after the first couch of earth is come trough there is nothing then a fine loose blue clay in wich a pole will easy go down as

far as I as yet have tried it, wich is mores then twenty feet.

I can now with certainly mention that nearly no where the Loks will be placed upon Rocks by wich there foundation will certainly be a matter of great Consequence and hardly a safe way will be found out for there Construction except that of taking a man from England; tho at our Docks in Charlescrown there are some like instance but the mode of Building very expensive.

Different reasens strenghten the idea that if I am to mingle with the execution I shall certainly make a turn to England finding myself wanting several information who certainly are of absolut necessity and hardly can be gainse by any other means.

I long now much to hear something about your arrival in Scotland, how you have found things after so long an absence, how the Caledonian Canal goes on (?) (?). _ How Mr_Hughes has been recewed by his wife, how Mr_Fulton does (?).

We are here all well and my wife as well as I wishes you may not have found the Country so bad as English people may, hopping then one day or other see You again; as for your attainders we presume them rather more prescupated aiganist then Your.

And so my dear friend God bless You and happy should i be to se you once more as for ever i shall be (?).

Till Ingenieur Mörk den 15. Dec.

Sedan de å ägo Charterne utsatte väderstrecken
variera till en grad som bevisar deras oriqtighet
så önskade jag Ingenieur ville på efterföljande
sätt värkställa en observation; En station på vå-
ra Chartor utväljes där man har en någorlunda
fri horizont antingen uti solens nedgång eller
uppgång; Sådan bör man kunna få til Exempel
på Bergs ägor för uppgången – Stationens be-
stämmes noga medelst dragningar på förut å
Chartan determinerade ställen som Brunby,
Kongsbro, Pålstorp, Wreta Kloster, på samma
tafla har man sigte af medelpuncten af solen
just då hon är half öfver horizonten då den
är ren en klar morgon, och denna linien dra-
ges äfven på papperet; å hvilket datum teknas
när observation är gord och därmed är det slut;
detta papper anhåller jag måtte endast med dessa
linier åteknade öfversändas mig.

Jag väntar nu dagligen sammandragen och
protocollerne från Tit. äfven som vederbörlige räk-
ningar; uti hvilken Tit bör göra sig betald för en
scala som jag oaqtadt påminnelse kommit at
medtaga; alltid (?).

Lands Commerer Hertzman om åfvanstående bref
och Canals Handlingar

Den 20 Dec

Memorial til Gen:en Chef: för Westr armeen
at Fend: Warberg måtte Commenderas til
biträde.

Den 22 do

Til Öfverste Krusenstierna om Major Wallenstrands
Biträde.

Do

till Major Steyern om pris Courant från
Wadstena och om anmaning til Ingenieu-
rerne Mörk och Lefler

Högvälborne Herr Grefve en af Rikets Herrar, Rikets Mar-
skalk, Akademie Canzler, General Löjtenant, Riddare
och Commendeur af Konungens Orden, samt Riddare af
Kongl Franska Orden Pour le merte Militaire!

För at på en gång säkrast och tydligast upplysa
om den åtgång af jord samt andra omständigheter
hvilka, genom den Canal anläggning på Konungens
allernådigste befallning i år utstakats på Säteriets
Ljungs och underliggande Egendomars ägor komma
at äga rum, öfwerlämnas till Eders Excellence m:m:
här medelst en Charta som utvisar den nya Canalens
läge på dessa ägor, sådant som man trodh det ef-
ter naturliga belägenheten bäst passande; hvar-
jämte de med Canalen paralela röda Linier
utvisa den jord rymd som för Canal anläggning

gen ansedts nödvändig at med den samma förena.
härmed hade bordt följa en specifique beräkning
af den åtgående jorden; men då Landtmätarnes sam-
mandrager ej ännu hunnit inkomma, och emedlertid
en passande lägenhet för Chartans afsändande inträffar,
afsändes den under ödmjukt förbehåll at framdeles
insända beskrifningen så fort sig göra låter. Sum-
mariskt får dock i förhand nämnas at den Eders
Exellence tillhörande jord som af Åker och Äng
kommer at åtgå utgör ungefärligen

i Tunnland	180
------------	-----

Af Skog och Utmark	<u>20</u>
--------------------	-----------

Summa 200 Af alla Grader

Då Ödet bestämt, at Eders Exellence som
i flere hänseender fyller de främsta rummen i
staten, vid detta af Konungen befallta och beskyd-
dade: af Nationen önskade, viktiga företag, skulle
uti mer än ett hänseende bli den betydligaste
dehltagare, så är det med särdeles nöje jag har den
äran öfwerlämna dessa uplysningar; Öfvertygad at
et företag, som Konungar och Nation i århundrade
önskat och insedh nödvändigheten utaf, skall uti
Eders Exellence vinna en äfven så uplyst som nitisk

Befordrare hvilken med behörigt afvägande af egne fördelar och upofringar, kommer at i främsta rummet, lämna öfriga grundägare et efterdöme, hvilket kan anses som Canalens grundläggning; Det vore altså öfverflödigt för mig at här uppräknat de fördelar som skulle bli en gifven följd af et till högsta grad förbättratt Transporterings sätt vid et Bruk som Jacobs-Lund: vid en Egendom som Ljung med dess redan utvecklade förmåner, äfwen som dem hvilka likt alla jordiska ting af tiden och människosnillet vänta sin utveckling.

Till slut får jag altså blott hos Eders Excellence både förn så viktigt intresserad, och som Konungens person så nära, recommendera et företag till hvars utredande jag varit lycklig nog at få bidraga; och dymedelst öfwertyga mig om at aldrig naturen mera gynnat utförandet af et Storwärk, ämnat at för Efterkommande bli en evigt talande minnesward! Hvilket att jag hoppas nogare kunna bevisa så Fort jag hinner ordenteligen på papper utföra resultaterne af den handläggning som under framlidne Sommar i nåder varit mig anförtrodd. At andra än naturens hinder böra, ännu lättare än större delen af dessa af tid och omtäncka

kunna öfvervinnas behöwer jag väl ej nämna.

Jag lyckoönskar mig öfver tillfället at få försäkra
om den fullkomliga tillgifwenhet och högaktning hvar-
med jag anhåller städse få wara

Eders Excellences

Högwälborne Herr Grefwens, Riks Marskalkens Accademin
Canzlerens, General Löitenantens Riddarens och Commen-
deurens af Konungens Orden m m:

Wennergård Frugård den 29 Dec 1808.

Öe te

ST.

Gör mig den tjensten insänd när lägligt
wara kan en pris Courant på alla träwa-
ror af Timmer bräder och Planck äfwen som
alla sorter järn Dagswerken Kalk Tegelsten
Samt Tågvirke eller Hampa Jag behöfver
detta till Kostnads förslagens upgörande, som
jag nu hoppas snart kunna taga ihop
med; För Tit senaste bref får jag nu
tacka och endast försäkra at i alla skiften
skall jag söka efter yttersta förmåga det wärf
jag åtagit mig och aldrig misströsta at ej ut-
rätta något. Under åberopande af mitt forra
och anhållan om min hälsning till Docktors
och andre bekanta framhårdare mm

Frugl d: 31. Dec 1808

Underdånig Rapport

Sedan min Underdåniga sidsta af den 5 te

Dec: hafvit Plan ritningarna

över nya canal anläggningen som i

underdånighet komma at Eder Majts:

forelaggas oafbrutit varit under arbete sielf-

va Juhl högtiden dock undantagen

Förste Ingenieuren och Riddaren af Wasa

orden Rådberg har fullbordat hvad

honom såsom hörande til Wastergöt-

land ålegat (överstruket) vid denna förrättning ålegat

Däremot saknas ännu de af Herr

Telford väntade beräkningar äfven som

all vidare underrättelse, oaktat flera

bref til honom afgådt, än at han

den 13 Octobre lyckligen anländt til

England hvarom han samma dag un-

derrättade d: 5 te

Högvälborne Herr Stats Secieterare Friherre och

Commendeur af Nordstjerne Orden

För ordning skuld får jag den äran härmed öfwer

sända min underdåniga Rapport ehuru den inte

wäsenteligt innehåller och hädanefter föga kan

göra det, jag hade hoppats kunna beledsaga den

men et sammandrag öfwer ärsättningen för hela Canalen sådant som medföljande för Skaraborgs Lähn, men då jag förgäfwes wäntat på nådige sammandrager från Östergöthland sänder jag nu Råbergs för i wäg efter min tanka bör framför annat hela allmänningen Ormeskogen sådan den nu är anses som en tillhörighet till Canalen och dess ärsättning, detta passar så mycket bättre efter han som alldeles skoglös redan varit dömd till utdelning hvilken genom Canal anläggningen inhiherades; denna punct kan jag som vigtig ej underlåta at yrcka, och torde det ändå bli en nödvändighet för at ej för mycke rubba andra, at Kronan på et eller annat sätt som profwades bäst passande återtoge det afyttrade Gevaldigars bostället Lefsäng jag förut omnämnt och nu på promemorian anmärkt; sedan borde ärsättningen af nu warande Embetsman lätt kunna upgöras då Råberg med noga local kännedom sjelf gjort hela Landmätare förrättningen och den nya Cammereraren Hultman säges wara en ganska skicklig man.

Med Baggen har jag gjort sista försöket

i anledning af et Brev från honom och föreslagit
at han på en Månad under parole at återwända
skulle komma hem i fall Swenska Regeringen
gillar det; detta är ännu obesvarat. Telfords
Tystnad börjar bli besynnerlig hälst han redan
till en dehl räknade här och under hemresan
jag önskar ej sjukdom eller andra owäntade hin-
der beröfwa oss denna hjälp.

Riks Marskalkens Charta är afgången
med lägenhet från Wengersborg efter hon ej gjer-
na kunde sändas med posten.

De undersökningar som bäst passade
at göra på isen uti frågan om Vetterns och
Wengers sänkande wid högt vatten äro förrättade

Med fullkomligaste Högagtning och tillgifvenhet framhärda jag.
Högvälborne Herr Stats Secreterarens Friherrens och Commendeurens

Frugård den 5 Jan 1809 (?) (?)

S:T:

Åter får jag falla besvärlig med anhållan
det wid lägligt tillfälle en pris Courant måtte
tillsändas mig på Priserne i Linköping af alla
sorter Järn och trävaror, arbets lönor ock Kalk.

Annu är inte ingångit från Landtmästarne

i Östergöthland; om ej sjukdom är wållande är detta drögsål mig obegripligt, jag har nu varit nödsakad afsända förrättningen öfwer Skaraborgs Län ensam, ehuru den på långt när ej var så långt avancerad när vi åtskilgdes har den nu dock varit färdig öfver tre veckor; som allestädes när-varelse ej är Menniskans lott bör man wara nästan glad at tiderne äro mindre gynnande för sjelfwa utförningen; ty i den händelsen vore hufwudsakens uppskjutande en äfwen så ounvikelig som ledsam följd af preliminairers sen-färdighet som jag hvad möjligt är sökt på skynda. Då jag war i Östergötland hadde jag Mörkens Chartor redan i min hand och som jag flere gånger förklarade at all grannritning vore öfwerflödig endast Concepterne vore rigtiga har föga annat an uträkningarne kunnat medtaga dessa 2 Månader under hvilken tid hvarken Mörk eller Lefler funnit för godh at underrätta mig om något med ett enda ord, så at jag ej ens vet hvad jag har at hoppas. Leflers Chartor äro åter långt före den tiden färdige äfwen som efter hvad man sagt mig större delen af uträkningarne men dock samma tystnad.

Tro dock ej min bästa vän at jag illfänas

blott för at lysa med et project som kanske mången
endast i min hierna ser möjligheten utaf; tvärtom
kan jag försäkra at jag hoppas med lugn lefwa den
dagen då kallt skall betragta en nation genom
liknöjdhet borttkasta en förmån den ämnad af na-
turen nästan för inte och som andra hvarken
med blod eller Guld kunna förwärfwa; då jag
ej dehltagit uti apathien skall den ej heldre
bekymra mig.

Här är sträng vinter och sladföre; nästan
hela den wärkeliga Armeen är hemgången och
Landtwärnet på gräntsen; sjukdomarne hafwa
märkeligen aftagit men Sädes priserne stiga
jämt, oaktat Götheborg förses nästan bara af
pris – spannemål, så at kornet på sädes byggden
redan blifwit betald med 11. (?)

Altid framhårdar (?) (?) . Frugård d 5 Jan 1809.

Min bästa Herr Capitain

Om jag ej för än nu svarat på brefvet af den 9 Dec:
så är ordsaken at jag velat gjörat det med visshet; nu får
jag berätta at sedan jag efter mogen öfverläggning tror at
vi tillsammans kunna uträtta hvad som fordras så skrifver
jag i dag till Stockholm för at utvarka en Ordres för Tit
at på min requisition inställa sig här får jag en sådan
befallning intraffar min requisition så snart jag får

de sammandrag jag från England väntar; och Tit. kan
trygg emottaga denna förrättning; ty sedan wi räknat ef-
ter bästa förstånd står det i Tit val at undertekna eller
ej; i sednare händelsen underteknar jag på min an-
svarighet. Jord grafningen och Murningen upgies från
England vi sätta endast värdet; Hamn- och portbygg-
Naden torde vi få i synnerhet beräkna; pris Couranter
har jag från alla håll infordrat.

Altid (?) (?) Frugård den 20 Jan 1809

Högwäborne Herr Stats Secreterare Friherre och Comm. af Norstjerne Orden!

Sedan oagtat alt bemödande, enligt för ett par
postdagar sedan ingångit bref, det är förgäfwes at
af Bagge vänta något biträde; sedan han under in-
gen condition kommer från Norje; får jag nu
till et kostnads förslags upgörande föreslå den utväg
at Capitaine Mechanicus Hult från Carlscrona
måtte beordras mig till biträde när jag det påfodran
som dock ej kan äga rum för än Telfords ännu saknade
uträkningar inträffa; Ritningen fortsättes emedlertid
oafbrutit; men Landtmätarne i ÖsterGöthland bevisa
alt jämt huru nödig min och mina officerares när-
varo var; ännu hindrar dock deras långsamhet
ej arbetets framgång. Om på Chartor ? ? Canalen
får bära namn af Götha Canal, eller det bör lämnas
in blanco är hvad jag önskade veta. Nog har jag
afstyrt både Riks Marsk. Charta och Telfords yttrande

översätt; detta för at öfverlämnas till Herr Stats Secreteraren
men at dömma efter den förra som jag i går ännu farit i
Wennersborg torde skyndsamheten ej svara mot min önskan.

Jag får äran härmed öfversända års Sammandraget,
för Trollhättan; Kronans transporter tyckas i år utgöra en
god Krigsgärd ehuru jag tror at denna Transport ofta kunnat
begagnas ännu mera.

Med fullkomligaste Högagtning och tillgifvenhet fram
härdar jag
Högvälborne Herr Stats Secreterarens Friherrens och Commendeurens
Frugården den 20 Jan 1809

Min Kära Bror!

För dit bref af den 16 Jan med öfversättningen äfven
som för alt dit hafda besvär tackar jag dig rättmycke; jag
brukar din öfversättning, ehuru, hvad jag förut såg, sak-
nad af local kännedom, gjort, at du stundom trodt min
öfversättning vara origtig då hon är så rätt at hon omö-
jeligen kan andras utan at bli aldeles origtig för Localen;
detta har jag måst ändra på en 30 á 40 ställen så godh
jag kunnat ty sedan jag inte möjeligen kunde få tala
med dig hade skriftelig explication fordrat sexterne, en
ofantelig tid, och till slut dock kanske inte uträttat;
detta har gjort mig ledsen; men för Tusende ordsaker
kan jag omöjeligen komma från hemmet; Gud vet hvad
det hela nu blir för en sammansättning! Får gå!
Annu har jag en fråga at göra som du med ett par
rader måste besvara med omgående efter jag ej dessför

innan börjar renskrifningen.

Du vet jag drar med en så kallad pragt uplaga som skall göra värkan på hwem - - ? vet jag ej; nog af jag drar på min sträng och Chartorne minst 50 till antal bli förträffeliga på Engelskt Velin papper i stora hela ark; Kom väl i håg at det är en pragt uplaga, hvarföre jag ämnat på samma papper, men för dess storlek skuld delat i fyra Columner, och i samma band låta skriva berättelser, förslager, beskrifningar, med mera; berättelsen om hvar annat en Column svensk en Engelsk; nog blir på detta stället Värket det grannaste som åtminstone här i landet har synts, ty det är fan hvad poikarne rita; men nod wore det nyttigare at ha allt det skrifna på vanligt papper löst bredevid om man wille läsa och studera, som jag dock hoppas alldrig faller dem in hvilka detta Exemplar egenteligen tilhör; säg mig nu din tancka om denna fråga. Vidare behöfde jag så väl råd = göra med dig om jag enskildt skall säga något och hvad jag skall säga. Är det då alldeles omöjligt at du kan ofra en vecka för at kуска hit och åter. Detta får du sjelf décidera.

P:S: Transporteras efter nästföljande Bref.

Min Kära Bror!

Det är nu tid at swara dig på dina kärkomna
bref av den 29 Dec & 12 Jan: som hittils ej skedh i brist
på tid at göra det ordentligt; jag får nu på en gång
tacka dig för alt dit hafda beswär och stadnar i
följd däraf uti det beslut at begagna Hults biträ-
de när en gång jag är documenterad från England
som ännu ej inträffat och med denna stränga vinter
på länge ej torde intraffa emedlertid skrifver jag
till Stockholm på det at Hult måtte beordras när
så påfordras at inställa sig, alt hvad i min magt
står skall ej af mig försummas för at hinna det
föresatta målet utan at hvarken förryckas af eller
sysselsätta mig med de främmande föremålen
utom detta yrke som kunna visa sig; ehuru de
äro och blifwa hvarken obetydeliga eller indifferent.
Bland annat är sjukdomen under fult tiltagande
i Wengersborg har jag gjort anstalt om bokens emot
tagande och har man sagt mig at Cederschöld
kommer dit omkring den 30. Tack emedlertid för
alt hafvit besvär som warit mig och saken så nyt-
tigt äfven i detta hänseende; Du må lita på
at jag läst deras värde som af blott välvilja villa
bidraga till en god gjerning, sedan en dryg ärfaren
het öfwertygat mig nästan om hela slagkets oboteliga
brist i den vägen, det vore för långt at här up-
repa äfwen en dehl af de prof jag i denna vägen rönt,

men jag kan jag försäkra dig med kall blod och utan
harm äfven som med samma föresats at efter min
förmåga fortsätta, dock försäkra dig at alla mina
Calculer på public-spirit eller blott san och uplyst
Egennytta hos allmanheten, anser jag så för tanke-
spöke at jag är färdig när som helst högtideligen är-
känna mitt misstag, med den tillfredsställelsen för min
egen kärlek at detta finnes efter den noggrannaste
undersökning wara mitt endaste misstag uti min bok.

Om du hade sett under hvad usla skepnader ej
egennytta utan den kargaste uslaste snålhet visat
sig ha alla dem i hvars grannskap eller på hvars
ägor Canalen skulle gå fram du skulle förwånats;
en alldeles urbota blindhet antingen värdelig eller
antagen öfver alla de förmåner inrättningen måste
medfora är deras lott nästan utan undantag; och
jag har uphört prädika därom ty det är en ropan-
des röst i öknen; sedan jag sedt at man dym-
delst endast ansedh saken såsom något mera perso-
nelt för mig än något annat (är överstruket) allmänt, emedlertid
rita och skrifwa vi här utan uppehåll, och på det
sätt är jag säker at åtminstone wara nyttig för ef-
terwerlden om ej för samtida som ej ens welat be-
svära sig af purt intresse eller håg för saken at en
enda timma följa mig på mina vandringar och
undersökningar. En upptäckt som wärkeligen är
af stor vigt, om en gång den nu varande Vänd

och owäns dröm om det Scandonaviska riket
realiceras, är at det så kallade Byelfs watn draget
nu redan sigelbart för 8 Mill circa från Wennern kan
med lätthet sammanbindas med Glommen vid
Kongswinger hvilken åter efter redan ingifwen plan
kan sammanbindas på ena sidan med Hafwet vid
Christiania och på andra sidan med Mjösen
en lång insjö i hjertat af Norige.

Frugården den 20 Jan: 1809.

P:S: hörande till näst förestående Bref.

Som du torde ha i behåll de frågor du i det
bref gier up skall jag till prof besvara dem; Lyrsta
är ingen by endast Prästgården och Klockarhus ligger
vid kyrkan och det på andra sidan Strömmen.

2 dr Sträckning tror jag mera almänt brukas

3 (?) efter vattnet naturligt börjar rinna från Landthöjden
neråt måste och dess utskärningar vara små i förhål-
lande mot afståndet från Landthöjden; här synes hans
Vördighet varit besvärad af någon lättja i täncka!

4 (?) jag tror Gråsten vara det rätta ehuru jag olapida
risk tror at all Gråsten är Granit.

5 o Ordet together är rätt fast mörkt både i din och
min öfversättning hvarföre jag nu hielpt det, Telfords
mening var helt simpelt at det ej skulle göras

med et par skålpund i Chimisk laboratorium utan
i stor massa af hvarje slag en hel ugn full.
6 o med Tools menas hackor; piskor, spadar, skottkärror,
kärrior; vagnar, railways (?) säg nu hvad det bör heta;
i öfrigt är i denna punt forms öfversatt med modellen
ej blott för det wärkeligen är meningen utan ock för
att ej förskräcka Herrar ordklyware och publicaner
som kunde frugta man yrkade at förskrifva i parti
hwad som nu i modell är i wäntan liksom Telfords
lofwade beräkningar Du har öwersatt Banks med
höjd och brådstörtande Åhs der jag kallat det slutning
Redge med kulle där jag kallat det Rygg; Du
kan ge dig fan på at med mitt minne och mina
ögon är efter så många vandringar et sådant miss-
tag af mig ej möjligt på en enda fläck af hela
Canal linien men Telford skref ibland på en toft
ibland på en bänck och som rättskaffens Engelsk practi-
cus wäijde i alla fall ej så noga orden.

Underdånigst Memorial

Sedan en allmän ofersigt visar at den jord
rymd som i Skaraborgs Lähn åtgår til
Canalen stiger til ungefähr
850 tunland af alla slag hvilket nogare
uplyses af i underdånighet belagde afskrift
Lit A: och Eders Kongl: Majts uti dess
Nådiga skrifvelse af d:12 Ferbruar 1808 täckts
forklara denna jord böra ärsättas
efter 25. Cap 1. § 2.dr mom. almänna lagen, samt då
jord ägan (?) utan undantag anhållit
om ärsättning i jord; Så vågar jag för

(?) utfärdas emot alla intäkter af odelbar jord eller förvandling genom skatteköp m:m af sådane som redan finna, intil dess ärsättning frågorne för Canalen til fullo blifvit upgiord och liqviderade hvilket efter min

underdåniga tanka ej längre än til nästa bar-
mark borde uppskutas (här är det överstrukna ord)
ehvad Eders Kongl. Majts Nådiga
afsigter i anseende til Canalens utförande och
månde vara; på det at både jordägarne dess
för därigenom måtte vinna säkerhet och sielfva
utföringen en gång af denna upgierning,
som säkert fordras en längre, ej måtte
hindras, då den nödvändigt til sin princip
och Summariskt bör föregå; ehuru vid slu-
tet af arbetet några mindre jämkningar torde bli
nödvändige; men hvilka med nu föresla-
gen tilgång af jord på både ställen blifva
ganska lätt. Den för Canalen
Nödiga jordrensa (här är det 3 överstrukna ord) hvilken
på detta sätt genast blefve en Kronans
tilhörighet längs hela Canal sträckan
kunde icke dess mindre
tienliga vilkor förblifva jordägarne intil
dess den för arbetet behöfdes; då den genast
stode til Ed: K: höga Disposition men
hade undertiden lättat utvägar för jordägarna
at med mindre känning lämpa lite bruk
efter det nya skick Canalen en dag
åstad kommer Frugård d:13. Februari

Underdånigst Memorial

Vid en nogare granskning af de hemman

och byar som i Westergötland mer och mindre komma at lämna jord til Canalen fästas

upmärksamheten nödvändigt vid sådane lägenheter som med minsta känning för det hela antingen
genom utflyttning på andra ställen eller indragning kunna lämna sin hittills innehafda jord efter
inskiiftes principerne til ärsättning åt flere; under förra syn –

puncter torde många (är överstruket) flere mindre militaire
boställen på Canal linien få anses i synnerhet se-
dan Ed: K: M: funnit i nåder för godt at låta
dem utarenderas, och sådane förflytningar an-
tingen på andra hemman eller på tienlige
nyuptag böra kunna ske utan indehlings
värkets rubbning, detta torde på många
ställen pröfvas lättaste sättet at tilfredsställa
hela byar; Et undantag nästan det enda i Westergötland
där belägenheten i detta hänseende är mindre
gynnande är negden af stora Lefs äng; Väl är
detta ställe utgiör (?) 1 helt mantal innehållandes inalles 172 tunland
indelt til Gevaldigers bostelle i
Skaraborgs Lähn. Men igenom köp förvand-
lat til skatte; Dock (flera ord som är överstrukna)
lärer detta skedt efter den ut-
stakning af Canal som år 1784 på Konungens aller-
nådigste befallning under Directeur Thunbergs
inseende förrättades och på detta ställe nästan aldeles in-
stämmer med den nu avförde förrättade (överstruket); ett bevis
huru nödigt det är at ärsättnings och liqidations
frågerne i likhet med hvad jag uti mitt
underdåniga af d.13 vågat yttra så fort mö-
jeligt torde böras afgiöras. Som emedlertid föga
annat och alls inte bättre sätt gifves at
(två överstrukna ord) uppå deras detta ställe som och ärsätta flere tilgrän-
sande byar så bör jag i underdånighet hans ställe om icke denna kronans tilhörighet bör återkännas
kronan i med hvad vilkor är mig, som okunnig om skatteköps afhandlin-
gen, obekant, dock är troligt at vederbörande Embetsmän som hemmanets läge i anseende til den
länge omtalade Sverges hufvud Canal ej borde vara obekant äfven som de ej kun-
nat sakna de långt före detta kända an-

ledningar at ärsättningen komme at bestridas af
Kronan; vederbörligen i Contractet förvarat
Kronans höga rätt. Frugård d:17 Februar

Högvälborne Herr Stats Secreterare Friherre och Commendeur
af Kongl. Nordstjerne Orden.

I anledning af Högvälborne Friherrens och Stats Secreterarens
bref af den 6te februari får jag äran insända de äskade Memorial,
jag önskar de måtte vara passande och befordra ändamålet hälst
uppgiörningen om jorden torde vara det enda af företaget som våra
olyckliga tider tillata at värkställa och i alla fall efter min öf-
vertygelse bör föregå det andra; på det sättet blefver före-
taget på en gång stadgat och jordägarnes gnäll slut som
aldrig uphör så länge råderum och betäncknings tid lämnas
dem. Jag har nu anteligen fått landmätarnes utrak-
ningar från Östergöthlan dock ej felfria hvilket vållar nya
förfrågningar, då dessa blivut besvarade skall jag insända
sammandrag äfven däröfver.

Om jag i någorlunda tid skall hinna få Chartorna
och beskrifning färdigt blir det nödvändigt at jag utom
Forfellerne får behålla Fendric Warberg som jag requirerat
och fått till biträde; jag har härom tillskrifvit med denna
post General Tibell hälst Warberg gort tjänst som Fält-
mätnings Officer.

Högvälborne Herr Stats Secreteraren torde tycka
at det drar långt ut innan något af vårt arbete blir
synligt, men jag hoppas at vid slutet visa at både tid
och penningar blifvit använda med all den hushållning
ämnet gort möjelig, i förhand kan jag försäkra at mina

med-arbetare visadt och alt jämt visa en flit och skick-
lighet som i våra dagar vist ej öfverträffas; jag önskar
deras ögon och hälsa ej får fär dyrt betala de 20 (troligtvis, ev. skilling) om dagen
som endast består för ritning då arbetet på marken betalas
med 1. Rd 8 (troligtvis skilling). ehuru det vist bättre väljes både för hälsans
skuld och nöjet. Emedlertid får jag nu på Högvälborne
Herr Stats Secreterarens begäran nämna at älsta Forsell
som enligt Genl Tibells tillkännagifvande blifvit Stabs Löjtnant
tyckes hälst önska få bli kvar uti fältmättnings Corpoen
och så hans förmän sjelf vid arbetets slut döma om
icke han gort sig förtient at utmärkas; den yngre Forsell
lärer slå högt bland sine Cammerater på rullan hvaraf
dock flere i Sommar genom åtminstone mera lysande
företag skaffat sig distinctioner; dess nämnande af
Hög v: Herr Stats Secreteraren till Amiral Lagerbjilke
torde dock bäst åstadkomma at han vid passande tillfälle
bli ihogkommen.

Innelyckt följer nu en Copia af Telfords Yttrande
och min Raport för Jannuary. Riks Marchalkens
Charta måtte nu vara ankommen.

En följd af en svår vinter är at Telfords beräknin-
gar ännu uteblifvit annars är jag öfvertygad de vore här;
så snart de inträffa skall jag ej en dag försumma at
begagna dem skulle de dock längre mot förmodan uteblif-
va ämnar jag afsända planer och Chartor för at föreläggas
Konungen så snart de äro färdiga; om förslaget kan man
i förhand dock säga at aldrig et arbete af den vidd och
vigt i Canal vägen äskat mindre kostnad ty Naturen

löd aldrig så lyckligt handen

Högvälborne Herr General Major och Riddare Tibell

Långt för detta öfvertygad om at min General inser
vigten och nyttan af det mig anförtrorde företag / en hän-
delse som med andra dock sällan besvårar mig / vänder
jag mig trygg till min General uti ett ärende som har
ett betydligt inflytande på Canal projectet.

For att fullgöra hvad Konungens bref äskar och
tillika bilda ett systematiskt värk som jag hoppas
i alla tider skall ha sitt värde, utförningen må nu
infalla när som helst, så kommer det slutligen renri-
tade exemplaret att innehålla emellan 50 och 60 plancher
af nära 7 kvarter långt papper för at detta ej skall
ske med vanligt L _ _ _ _ e Sudd behöfs både arbetare
och tid, hvarföre, och oaklat bägge Forsellerna och en
tredje medhjelpare användt och at jämt använda en
flit som jag tviflar öfverträffas helst i våra dagar
jag varit föranlåten at i stöd af Konungens brev af d
Februar begära Fendrick Warberg af Nerke och Wermelands
Regemente som förleden Sommar gjort tjenst som fält-
mätnings officer; denna har efter min begäran blifvit
mig lämnad till Februarij Månads slut; men dess skick-
lighet och nu vundna vana vid arbetet, som ännu
är långt från slutet, gör honom för mig omistelig
ännu för någon tid; och då vederbörande har i bygden
ej tyckes vara hogade för någon prolongation får jag

wända mig till min General för at få någon hög befallning för dess qvarstadnande åtminstone till Mars månads slut; ty dess skicklighet och flit skulle jag för-
gäfvets vänta få ärsatt af någon annan; utan at räkna det knappast någon med fri håg skulle villja instänga sig på mitt Patmas för denna nya uppenbarelse
om ej de som nu redan genom vana göra nödvändigheten till fri villja.

Jag gör denna begäran med så mycke mera hopp om vilfarande som utom min Gen: Vänskap; jag tycker at Warberg på sin station ganska väl nu kan undwaras ty utom förslagens upgörande åt dem som egenteligen borde göra dem, ser jag ej hvad han kan göra annat än mä-
ta snö, och om än däraf kunde bli Chartor kunde de åtminstone i Vinter kvarter råka på en första instance hvilken så snart vände dem up och ned som rätt, helst om han glömmet skriva på den;
däremot tror jag at hans redan betydliga skicklighet, här har tillfälle till utveckling, om som jag mycke anhåller, han inom februari månads slut, genom min Generals försorg, får en Ordres at här qvarstadna om möjligit till arbetets slut; men för all del laga at denna är här inom den tiden ty ehuru jag är tämligen wiss på at han emottar den med Christelig resignation så för dock militairisk lydnad honom
Fan i våld så snart den 28 februari aflupet utan den. Min General finner at jag som alla visionairer är full af mitt ämne efter jag i sådane tider och i sådant ämne kan skriva fyra sidor

fulla till en sådan Man! Jag finner här af huru
förträffligt St Johannes var a sa place på Patmos,
och häri ligger min ursäkt ty at min production till
slut skulle få något mer sammanhang än hans är
endast en ingifwelse af Satan och den gamla Adam
widlådande Egenkärleken med beständig ? ?.

P: S: I anledning af hvad min General nämt både
till mig och sist till Forsell om gravare får jag nämna
en så kallad jämnförande Charta om 1000 aln på Dir:
tum tillskapas detta är den minsta linention som
kan antagas om något skall dislingueras men huru
wida den bestående af 8 blad ej ändå blir för stor
för Gravare at Svenska publiqven lämnat därhän
Frugård den 13 februari 1809.

Högädle Herr Ingenieur!

Med brefwet af den första fick jag länge saknade
beskrifningen som ty värr wållar at det hela i Öster
gothland kommer at stå efter Wästergöthland hvarom
redan längesedan expeditionerne afgådt och ärsättnin-
gen redan är i fråga. Beskrifningen finnes annars
efter hvad i hast kunnat ses riktig med undantag
at Mörby som samfält med Ruda dock borde sär-
skildt uptagits till mantal och natur hälst ägaren
tillbudit sällja det till Kronan. Wid beskrifningen
borde äfwen föregått ett Protocoll som uptagit

förrättnings dagarne och namnen af de som utom
förrättnings männen ur bygden voro närvarande
såsom det wanligen brukas detta 1 år göras ännu;
några mindre fel kunna rättas här

Äfven saknar jag den beskrifning öfwer under-
sökningens brunnarne af Ingenieur Mörk som Tit:
emottog af mig och hvilken som et hufvud document
med det öfriga genast måste öfwersändas mig.

Altid ? ?. Frugård den 13 februar 1809.

Sedan min sista underdåniga rapport af den 5 Jan,
har Charte ritningen oafbrutit fortsatts till fortskyndande
hvaraf på min requisition i stöd af Es KI Majestäts nådi-
ga bref af den 19 februari 1808. Fändricken vid Nerike
och Wermelands regemente samt Riddaren af Svärdsorden
C A Warberg enligt Ordres inställt sig här den 6. Jan.

De från England af Herr Telford väntade beräkningar
m m äro ej ännu ankomne. Frugård den 13 februar.

Högvälborne Herr Stats Secreterare Friherre och Commendeur af Nordstjerne Orden

Jag får härmed äran öfversända ett sammandrag öfver
till Canalen åtgående jord i Östergothland; som väl ännu är
något defect i anseende till hemmans tal och natur; men
jag har ej ansedh detta för så viktigt at därför något up-
skof borde göras. Med fullkomligaste högaqtning framhärda jag

Högv: Herr Stats Secreterarens friherrens och Commendeurens

Frugård den 20 februar.

O. (?) tjenare

Frugård den 20 februar.

Långt för detta borde vist brevet af den 19 Jan: varit besvarat och hade äfven varit det om endast frågan varit at göra det med några rader, men jag har önskat göra det lite omständeligare om ej interessantare; det medtar dock någon ledig stund.

Mycken tack för besväret och äfven min tack till Baron Rosenhane som velat göra sig besvär: Dess underrättelser utur Johan den III. tidehvarf äro i synnerhet intressanta och torde sammanstämman med de underrättelser som här i afskrift följa; Namnet Ryss ån torde ha samma grund som en dag torde Christina Telge Canal till Ryss Canal.

Deremot kan jag ej vara af samma tanka med Baron R: rörande Brasken och Gustaf d:1 sta; Canal ärenderne. 1480. Gjorde opoqve uti Canil ärenderne i Italien efter vid den tiden slussar först upfunnos der, och gjorde det möjligt at få Canal till hvad höjd som helst blott man där hade vatten; kommer man nu ihåg at vid och efter den tiden våra Bisper måste till Rom om de ville vara rätt laggilde; att dessa Bisper voro furstar, att nästan all kunskap vid den tiden var hos presterne; at om jag ej misstar mig Brask äfven var där, med et godt klart hufvud: så är väl mycken sannolikhet för honom, då dess bref blifvit besvarat att till våra dagar, at han insedt och önskat saken; och till allt detta tror jag ej den i bygden varande från saken vara utan vigt; at Canalen vid Norsholm är grafven och ej naturlig lærer ingen sakkunnig bestrida; men om det skedh af Brasken är jag, sjelf oviss om, af den omständigheten at jag på stället aldrig kunnat utgrunda hvar den upgrafna jord tagit vägen, om ej till fyllning under nu varande Norsholm, och denna anläggning torde vara sednare än Brasken, som hade sitt Munkeboda;

hvilket är det samma på andra sidan strömmen. Väl vet jag at Gustaf den 1 ste en gång talade om anläggningen; men hade den legat honom hårdt om hjertat borde väl från 1526 till 1560. någon tid varit öfver till verkligt tillbud hvartill som det tycks af den ansevärda Kloster gods bördens m:m:, väl också någon gång varit råd, utan at jag med B: R: kan antaga prelaternas intriguer som ett gilltigt hinder för en tid af Trettio fyra år. Jag kan aldrig bli andelig riddare och äfven så lite kan det falla mig in at vilja förringa den store Gustaf d 1 stas förtjenster och förmåga; Välsignad vare han som körde ut Presterne efter de ej ville ge med sig, hans driffjäder må nu ha varit hvad den vill, och om än aldrig Canalen blefve utaf; men ingen menniska är utan fehl och jag menar historien har bibehållet oss flera och alt för kännbara minnes marken at han hade en stark dehl af den enskilda hushålls principen som hos en Regent är så högst skadelig och som säkert många gånger bragte honom at tillbakasätta de allmänna företagen för at förvärfva ett familjefrälse hvars användande sätter Carl den XI för mig i en lysande Gloria öfver honom fast enl sednare - - - kanske åter begråtit detta efter man därför kunnat köpa statuer målningar och annat i Italien.

För min dehl kan jag altså inte anse Gustaf den 1 ste på de skäl jag hittills känner ha någon förtjenst för Canal anläggningen då en 34 års epoque ej lämnar et enda spår af verkligt företag; säkert hade Prelaterne mindre intriquerat häremot än emot andeliga frälsets underläggande till arf och egit som dock tyckes haft god framgång. Gustaf står med rätta så högt bland ovanliga menniskor, at denna skugga föga lär skymma honom; och Canal företaget kan föga anses verkligen lidande härigenom när man vet denna Science ej förr än i våra dagar hafva

fådt rätt stadgade och grundade principer alldeles skilgde från dom som nästan utan undantag förut fölgdes. Alla afvägningar och projecter at på annat sätt än den nu föreslagne väg gå igenom riket äro mig bekante såsom rent af odugeliga, och antar jag däröfver hvilken sakkunnig domare i Europa som hälst. Hvad angår sidsta puncten i B.R upgifter at Riks S mem. Af den 8 Aug. 72 endast angår Södertelje så sänder jag endast medföljande afskrift _ _ _ man häpnar för historiska upgifter vid sådane händelser.

Nu något om Canalen för det närvarande. Här arbetas outhörligt på en samling som jag hoppas skall förtjena namnet af en systematisk plan med et utseende som säkert i vårt land ej finner sin like ty mina medhjelpare använda äfven så mycken flit som de äga skicklighet; 30. plancher af denna renritning äro nu färdige men ej långt ifrån lika många torde ännu behövas jag hoppas dock ha alt färdigt nästa månad; med undantag af hvad som väntas ifrån England som ej höres utaf och kan af många omständigheter uppehållas; däraf beror Kostnads förslaget. Dep(?)icen har varit betydlig och kommer an på Telfords sluträkning om icke jag än en gång anlitar Stats Contoiret då jag tar snart sagt inte för mig kan man ej fordra mer af mig; imedlertid vore troligt om Tit vid tillfälle härom fälde något ord till Prisi. Lag:

Frugård d: 20 februar 1809

Högvälborne Herr Grefve Hofmarskalk och Riddare!

Ej för än nu har jag kunnat besvara Gracieusa brevet af den 1. Decemb förledet år och det i brist af nödige sammandrager och uppgifter från Ingenieur Mörk som lærer vara känd. Jag får nu altså äran meddela hvad jag känner i ämnet.

Enligt antagen Direction och principe åtgår af Skörtinge mark Åker 1. Tunland uppskattat till 5 te graden Äng 19 Tunl 16 Kap uppskattat från 5 till 4 de grad Skogsbackar 5 Tunl 10 Kap a 1. Grad. Vid denna Gradering är högsta graden af jord 6. Af sielfva ärsättnings methoden eller villkoren känner jag snart sagt inte, efter detta ligger utom mitt yrke undantagande jordägarnes begärans upptagande; till förnöjande hvaraf, förmodeligen flere utvägar lära brukas at efter Hemmanens natur, räntor skyldigheter; m:m: den så kallade äng humpen är emedlertid aftagen som en tillgång ehuru han väl ej förstår långt; men då både Canalens anläggning och Kronans ärsättnings skyldighet är en grundlag alt sedan 1772 så måste väl någon råd skaffas om det hela blir af, hvilket dock i alla fall förmodeligen börjas med Liqidationen.

Hvad emedlertid Capt Kuyllenstjerna yttrat om ägarnes förlust af talan är et misstag antingen af honom eller mig. Så vidt det angår annat än jordens upptagning och gradering, som jag tror genom min förrättning vara afgjord och hoppas jag utan billigt skäl till klagomål å någon sida sedan den efter bästa begrepp och noggrant förrettades efter alla formaliteters iakttagande.

Hvad åter angår frågan om Slussarne så kommer

efter nya planen en at läggas vid brottom och på den
kan vägen lätt passeras. Wid Biornvadet (Björnvadet) åter blir
ingen sluss altså förmodeligen ingen väg hålst då
afståndet emellan dessa bägge ställen är så kort at
för den det ej torde prövas löna kostnaden af en windbro
som man alltid få mycke ske kan söker undvika
för det hinder de å farten åstadkomma.

Med all högaktning har jag äran städse framhärda. (?)

Herr A D Litzell Frugård den 20 februar 1809.

Söderköp:

S:T:

För ärade brefwer det sednare af den 10 februar
Får jag rätt mycke tacka de däruti inneslutne pris Cou-
ranter kommo i god tid – annars avancerar arbetet
med planerne så fort möjligt och hoppas jag de i Mars
äro färdiga; med ärsättnings frågan synes mer och
mer funderas hos mig skall det ej hvila och det vore
väl få denna viktiga punct i förväg afgord.

Jag sänder inneliggande document i fall Tit
nu eller framdeles skulle finna något märkeligt at
complettera det med.

De sända underrättelserne om Rypåens upkomst
äro märkvärdige nog endast någon anledning varit till
årtalets bestämmande torde hända det sammanträffar
med Johan den III tidehvarf. Med all tacksamhet (?)

Transporteras fortsättning till näst efterföljande bref.

Högädle Herr Lands Cammererare Frug: d: Feb. 09.

För angenäma brefvet af den 8 de med åtföljande uplysningar äfven som för redan förut insända får jag aflägga min ödmjuka tacksägelse, och får som något utbyte öfversända inneliggande sammandrag som väl i anseende till mantalen ännu är något defect sedan ej Landtmätarne varit exacte i sina uppgifter, men torde af Tit sjelf kunna i den vägen Completeras i alla fall visar det sammanhanget i det hela skäligen fullständigt. Jag skickar i dag ett dylikt till Stockholm besynnerligt nog at man där har tid täncka på sådant; men i Westergöthland är redan frågan i gång om tillgångar för ärsättning och således hoppas Tit: snart får en dylik; detta hade förmodeligen redan skedh om ej Landtmätarne varit öfver höfvan långsamma.

Mina planer projecter (?) äro will jag hoppas färdige i Mars Månad sedan ej endast alla original Concepter äro i ordning utan ock 30 af några och 50 sju-
quartars långa plancher äro färdiga som kommer at utgöra det stora värk hvilket jag hoppas aldrig i något hänseende sedt sin make i Sverige och kommer at framläggas efter ordres.

War god liquidera den mig af Embetet öfversända räkning under d: 9 dennes med inneliggande denna genvägar ju an till besparning för min möda och postpengar

Med fullkommen (?)

Verte

P:S: till föregående.

Jag sänder vidare en

afskrift af Ständers beslut och Konungens bref bägge wärkeligen af wigt hälst sedan man satt i fråga at detta ämne alldrig förewarit på 72 års Riksdag i det wore roligt om Konungens expedition är i behåll i Linköping.

Johan den tredjes bref är nu uplyst at de finnas bägge i Riks archivets det förra till Lars Olofsson bjuder skogens afröjdande; det sednare till Hogenschild Bjelke Grafningens början utan insändning som Konungen flere gånger förut säger sig påbudt.

Fortsättning till nästföregående A D: Litzells bref.

Hvad angår annotationen i Westerhusby Kyrkobok Så lærer den wara införd omkring 1690 af en Kyrkoherde Thalen och torde den Herrtig Johan menas som dog om jag mins rätt 1618. Och war Konung Johans Son med Gunnilla Bjelke samt hade stora besittningar uti både Öster och Westergöthland han dog wid ungefär 30 år

Tit förlåter mitt slarfwiga skrifvande men jag har wärkeligen tämmeligen af den sorten och will ej gärna nå got försumma i hufvudsaken

Om min ödmjuka Compliment till Docktor Norberg och dess famille anhåller jag mycke. Det sägnar mig af hjertat at han återfått sin hälsa och skulle jag med nöje anse tillfället at få åter råka honom.

Frugård den 22 Februar 1809

Dear Friend

Just at this very moment I received two of Your letters the first of the 8 Dec the second of the 12 Jan from Glasgow and Carlisle, I own I ought to begin with a long apologie for my silence but I know Your Friendship to well for to spend much time about it; our ports have been so steady frozen up that I thought writing to You of little use; now I hope the intercourse will be less interrupted and I shall certainly be very exact in giving my self the pleasure of writing to you; the only lettre I wrote to You since my last was an introduction only to a Young nobleman from this Country now travelling in England who I wished to make Your acquaintance, as his Father was a great promoter of the Trollhatta Canal and is a man of considerable wealth.

Since my last we have been busy here every Day about the plans to be laid before the King and tho both Forsells, Otto and another officer have been constantly employed and certainly with as much diligence as ability yet we are not at an end for before nearly a month from hence; by this You will see that no time is lost by your caloulations not Coming over; You may find this time long but I assure You i am contented with the exertion of my Young people beyond expectation; to understand this I will a little better mention what is done. First all de mans and plans of all sort ready at your departure are achieved so as to form a compleat set for to spare it in case of accident; in this sett is the second measurment performed by,

the field measurers, the evaluation of land and every thing
necessary in original. From this sett is drawn a Complete
Collection of the whole, Your plans are all Copied and upon
them all the boundaries lands houses (?) laid down in the
most correct manner; and as Mr Charles is an excellent
man in imitating as well as in drawing in general I
hope You will acknowledge that I have had Your Name
signed by him upon these new sheets in the same way and
really very like as You signed it Yourself on the former, this
whole collection is to consist of about 50 Sheets upon paper
of 3 feet 5 inches in length as besides Your plans it is to
contain a General map. Comparative maps over the
different plans and seamaps of all the Lakes the whole ne-
atly bound in whole Sheets; I hope this shall make a
collection not equalized by any thing before seen in this Country;
next month I hope to see the effect of it and in the present
state of thing I dare say no time is lost - - things go always
best when they are carried in a due moment; and I have
hopes for this spring; And depend on it not a moment will
be lowed for to inform You; as for the present I send copies
of Your lettres instantly to the Secretary of State not only for
the laziness of our Mr. B; but in several regards they are very
well fitted for the purpose - - . He has always carried the
thing with great steadiness and in regard to the compensation
as the only thing which now could be worked upon the bus-
siness goes on pretty well which is a sign that the thing is not
at all leaved out of sight; You may depend on that I shall make
all in my power for to have all Your proposed measures accepted
of; and even part for a while with my good wife and Children was it only for the pleasure of seeing
You. My reliance in Bagge is at an end and we are no more to mingle together in the business.

I am very glad that You have found Sir Sam: Hood
in Your way and of him I am sure heard several of my
opinions affirmed! tho I never saw him I know him pret
ty well now by one of our common friends, for the rest You
my dear friend know enough of the country for to find the
truth of what he says may our fate be what it will I am
sure feel peoples deserve lesser a bad one than we!!
but I'll keep aloof from politics.

I have forgot to mention to You that in the latter field mea-
surers plans I had all the stations combined only by straight
lines finding it answer better if by time any station should be lost
to find it out again.

As soon as I have any answer from the Secretary of
State I shall transmit it instantly.

We are all well here in the house including all the
Young working people except that some time the look a little
tired of being so constantly shut up at working: and really there
is no wonder for it, being now here for more those three months
and not yet at an end; it is happy that we have had a very
strong winter with a great quantity of snow who by continual
storms has been heaped up every where in the country very
often to the height of five and six feet; and tho these days
some rains has converted a good deal to water yet the
ice on the Lakes will carry Twenty four pounders and the frost
looks to sett on again.

One of Your acquaintance is dead here viz: the old
engineer who laid out the former plan; it was high time
he committed the business to me!

I have not forgot that I promised a copie of my observations on the height of the water (event. att det ska vara: etc) on this Lake, as well as an historical account of our Canals the former shall soon be got for the latter I am as yet about several inquiries for to have it a little compleater.

The councellor has made in appearance a singular change tho' really a very suitable one he is made a Colonel this is very singularly out under this denomination his in Chief of the board of Sea measurements and this I think very suitable.

My wife was as glad as I at the reception of Your lettres to day having eagerly partaken in my anxious expectation for them. She wishes and hopes to see You once more here, and in Sweden or in England I hope I soon shall see You for to repeat how much I am for ever.

Dear Friend Yours Constantly

B v P. (Signed. B.v.Platen.)

P:S: I hope You have now at least had a thousand very singular questions about this Country to answer it is a pitty You stopt not here for a winter for to se eus all converted to ice the frost having by instance been near 30° . I am sorry I did not give You a Swedish Termometer for to know what tis come to.

I got at last the levelling instrument from Mr Froug-hters but as I expected certainly a very fine one but not so suitable as Yours first the legs are in a way with makes the whole the double so heavy and voluminous tho for the rest of fine mahogany the worst is that the oculaire glass is not covered at all wich certainly is a foulth with an instrument

always carried about and exposed to dust; I mention this as You are in London this being often the case with English instruments sent abroad.

The English Masters taking in such cases allways great care for a fine outside but not seldom neglect capital points wich the think foreigners not aware of. The Forsells are well as Otto have been much pleased of the being remembered by You and have charged me with paying the respect to You as Theyer Common Master.

The Roads are of an invention wich I find will answer the purpose exceedingly well. But finely laid out with several sort of wood will these not suffer if wet; in all case I will have other made on the same principal with Swedish divisions.

Högvälborne Herr Stats Secreterare Friherre och Commendier af Nordstjerne Orden

Brefven hvar af inneliggande år ett utdrag äro nyss och på ingång ankomne jag skyndar at meddela innehållet för at om möjligt Tit Brinkman måtte behörigen instrueras rörande redskapen Högvälborne Herr Stats Secreteraren tackes finna at felet hvarken ligger hos mig eller Telford, äfven så är jag säker at ennom kort få emottaga Telfords beräkningar. Det öfriga af Telfords bref lämnar jag helt till Högvälborne Herr Stats Secreterarens bepröfvande. Hälst den enskilta belägenhet som vållas af Byggdens hungers nöd och tryckande Krigsgärder nog lærer peremptoriskt bjuda mig at

at stanna vid det mål jag engång åtagit mig at
hinna, om ock et alltid älskat fosterlands belägenhet
skulle göra ett vidare framskridande möjligt och for-
dra det.

Med fullkomligaste Högaqtning och tillgifvenhet
framhärdar jag alltid (?). Frugård, den 22 Februari 1809

Öfverste Schutén

Min Kära Bror

Frugård, den 27.februari

För ditt kärkomna bref med Chartan öfver Slätt
backen och andra uppgifter tackar jag rätt mycke de
kommo till pass den Chartan af Marelius jag har öfver
Wettern har mindre distancer än dem du efter Charta
uppger och efter de dragningar som gjordes från den i
vinter mätta aln äro distancerne tvärs öfver mellan
Motala och Rösund ungefär medium af Chartan och
observationerne eller 41800. aln mellan Vadstena och
Rösund genom dessa dragningarne får man öfver mitten
af sjön bilda sig en Charta å hvilken lodningarne införas
och den får göra tillfyllest för denna gång ty fullt ut ha
mina karlar att göra till Mars månads slut om lugn.
Så länge unnas oss; afwägnings Instrumentet har jag
förut svarat om. Wi äro alla friska här och det är redan
vackert i våra dagar. Hälsa tusenfalt din fru från din tillgifvne Vän

BvP.

Wille du ungefär på inneliggande Chartstump

tekna up så många farleder du vet vara i Söderkö-
pings Skärgård och sända mig den så sker mig
därmed en stor tjenst.

To Mr Telford 28 th Febr. 1809

Tho'I hope You have received my last of the 22. Febr.
in answer to Your kind Lettres of the Dec. and 12. Jan;
Yet there is a point I wish To speak about a little
more at long; Viz the way of getting a first Super-
intender as well as the other Capital workmans for the
Canal business; certainly I might have waited for an
answer from the Secretary of State but as then I perhaps
could be in some hurry and as his answer may not be
had so soon I begin with This.

As we both know this Country I think we may
put down as a base to build upon that things may
turn out as the will hardly the Canal business will
be dropped any more and hardly the Canal under-
taking will be sett a going without my partaking
if I live. Next this I am too state that I feel the
absolute necessity of a Capital Engineer who super-
intends the different works, and the absolute impos-
sibility of carrying it on duely without him. I think
You know enough of Your friend for to answer this
question Yourself. Farther we may put down that
it would be the foolishhest thing in the world, in so

Capital

Capital an undertaking not to by all means aproprate
to this Country as much as possible of the knowledge
of a Country where Canal making has made so
immense progress as in England; lastly that I have
absolutely done with Mr. Bagge! Without farther
explanation he has broken our mutual engagment
and at least he was of an impardonable negligence
in it; this makes my free and brings me for many
reasons to the absolute resolution that we shall not
have to deal with each other any more if I can find any other way!!
In such a position the first and only way open
to me is certainly that through your Friendship
and care to get such people as spoken of from
England, were not we so well know perhaps should
I think of some other measures because people
brought from abroad by common way of Commissio-
ners very often, very little or not at all answer the
purpose, or fill the just expectations had about
them; they think that in going abroad they enter a
Country absolutely brute, and possessing ever so
little knowledge in there own Country they will
be bright shining lights even if they are going into
another. The come, they are mistaken, they fall
into

into contempt, they hurt them self and wath is worse they hurt the business sometimes irreparably; I could tell fine examples about this but as by You I am out of danger in this way I have better pass by. Now then we are at the point that a first Engineer from England is of absolute necessity. Such a man being naturally of great use in his own Country, and that Country being in no proportion as to the price of labour with this Country, the rate, at which Such a man may be had, with any appearance of sufficient knowledge to fill up his place, must be high in it self, secondly appear so in this Country still more; tho' duly considered this expense may be of little consequence for so large an undertaking; On the other side I think it prudent to an administration to by the manner of reward fixed for such a man if possible get an absolute Surety that he, as so many fortune-hunters, will not make the most the can of his business only for to go off with the Savings as soon as possible! another reason on the side of administration is naturally to keep if possible the useful knowledge for ever in the Country.

Having promised this much I conclude that a Superintendent fit for carrying duly on a business like

like this ought to be invested with a considerable portion of good and well situated farm either being already, or proper for farming, an estate to be possessed by him and his lawful heirs with as free liberties as any in the Country, only that it can not be sold by him; tho' by his heirs. And for this reason he is to be nobilitated in this Country after two years residing; but as his public business not will permit him to take care of his private business he will be under the obligation of bringing an English manager for his Estate along with him with at least one labouring English man more for each hundred Swedish Acres he gets.

2ly Proper grants of right and ground for what ever manufacture of wool, linen, Metal or Mineral he should wish to establish with the aquisition of the raw material at his own expense; particularly he will have a right to any possible place in this way at the banks of the Canal and if possible without mischief to the Canal get necessary water from it.

3ly As the execution of the Canal will occasion probably a board for the management of it He will at prope times be apointed a memoer of it as first Engineer.

4ly Additionally to this a propre apoinment a day
in money must be fixed for as long as he supperintends
the building of the works and three horses be paid
for all journeys.

Thus for my opinion from wich I certainly never
am to deviate to the less if not to the more I
put it down in my Copie book as my constant
rule if I am to mingle with the business may
events be what they will; I wish to hear Your
opinion about it and at least You may look at it
as an engagement on my side; For this purpose
I have already long since proposed that a con-
siderable Kings park in the vicinity of Rid-
darehagen and the Squires houses upon wich the
Canal passes shall be sett aside for the Canal.
I expect the grant every day; the ground of it it is
most part excellent other Kings woods are near it wich even
I have requested to be under embargo without giving
the reason, and I think the employment suitable in many
points.

As for the other persons certainly as necessary to
be had from Britain. I think it best to fixe certain
wages a day in money for all; they may after Comming
here find by them self if they like better to work as

undertaker or a piece; and if they like to settle in the Country there will be duely provided for them this being easy here. As for the sums affixed either to the one or to the other I can say very little about it, they will I conceive rather be regulated after the price in Scotland; and such proove high here; but as I see no possibility duely to execute the business without an first Engineer, as Mason, a man for forming banks and puddles, and an other for burning lime, the unavoidable expence must not be minded, only they all come under the obligation not to make any patentee of there knowledge but willingly transmitt it when it is requested; At last as for my comming to England, certainly if I am to engage with the execution I must by all means do so for to get a sufficient knowledge of different things for wich I now am at a loose and it would not be the worse if I there made acquaintance with the people to be employed; but as for there knowledge as well as there wages I can and will for ever only depend on You as I hope You will for ever keep a friendly Superintending Eye upon the undertaking in whole; it is not one of the least springs who setts me a going. That things may at present and even for some time look and turn out as the will You shall I hope once more sitt

on the, then performed banks of the Götha Canal with
Your stiedy Friend considering the work of our hands!!

And there my dear friend is my profession of faith
You know enough to see wath is to be done about
it, for the rest no opportunities be lost for to inform
You of every occurrence, but whatever accident may break
the communication for a shorter or longer while, depend
upon this as the constant rule of a man who has pointed
out this enterprise as the only instrument of happiness
he wishes to again for hisCountry and for the sake
of wich he will steadily keep of from all other busi-
ness excepted his own family affaires. At present
I only wish to receive Your computations and the
different tools You have ordered for me particularly
as I fear that not always at least for a moment
the intercourse will be as free as at present. It is
happy we as yet have full business with the maps
but soon it will be ready and I shold be glad to send
of all at once.

My family is all well and so the Young working
man the look eagerly for the end of the business
particularly Mr. Charles; God know what grand sights
for the future he has after this.

I forgot to say that wath I fear must is that
Governments may one day or other be upon term
that the exportation of mens and tools will not be
permitted.

My wife requests my to make her reminded to You and
so My Dear Friend may You succed in all Your
undertakings! Remember some times Your Swedish friends
as You alwais will be remembered by Your

(Signed). B.v.Platen.

Den 2. Mars til Stat Secreteraren

Min underdåniga Månads Raport får jag äran
härmed öfversända och tillika aflägga min tacksägelse
for graciusa brefvet af den 23. Febr. ; ännu är ej
någon vidare underrättelse från Telford ingången jag
arbetar emedlertid fort på kartor och Beskrifningar
hvilka jag öfversänder oansedt kostnads förslaget skulle
brista därvid så fort de äro färdige och vågar jag
tro at de skola bilda en samling som förtienar at
ses.

Det uti graciusa brefvet varande post Scriptum
är öfverstyrt en afskrift utaf.

Altid har jag ansedt anbudet för ringa men på
en arrende Auction begagnar man gerna det lägsta
man kan få; med säkerhet känner jag at man gådt
betydligt högre om någon stegrande warit tilstädes.

En Under Lieut(?) Paulin som i Rullan står näst
efter Jac. Forsell bägge vid Armens flotta har
enligt avisorn blifvit befordrad til Lieut. jag önskar
sådana händelser ej måtte qräfva den håg och flit hvarmed
de härvarande officerare säkert mera nyttigt om ej mera
lysande tjent fäderneslandet, än deras Cammerater.

To Mr Telford the 27 th March

Since my last of the Capital events have has occurred in this Country, and I suppose you look for news from me. The change in Government seemes as yet to occasion very little disturbance in the Country, as no opposition as yet is heard of from any quarter; please God it will go so an and that we could again com to a state of quietness so foolishly lost on our borders; as yet nothing is decided in this way as well as in any other, the Diet being determine to the 1. May, where probably the fate of Sweden will be determined; what will becom of it I do not know but decided to fall or stand with my country I shall be at the Diet and there between other things bring forward the result of our mutual endeavours. I am sorry I had no lettre from You since Yours of the

and consequently am as yet at a loose for the calculations; but my mind is always settled as for events not depending of me. Yet I hope you will not leave Your friend helpless as I would make an uggly apearence in the house of Nobles if not duely fitted out by You!

You may wish for particularitys as for the revolution; but the are as yet few the events have been as desiris as quiet; almost every body being convinced that the King was in a state of mind who made a change unavoidable; some of the first

in the State are out of place or will be so; and for the rest I hope as yet Sweden will come in a State of neutrally best wishes for its position, it by any means other powers will permitt it. If not I hope we shall shew that we are not as yet exhausted and then my dear friend rather then fall an easy pray to Tyrannical ennemies; farwae my happy and healthy dwelling, my chearfull company in my comfortable house. I have aquiesced to the common Swedish rather rather to be buried under Swedish ground then to yield to an unjust Foe. God preserve my poor wife and Children but I can impossibly behold them

Russian Slaves – perhaps Europe once will have reason to lament that the barier against the eastern stream of barbarism has been permitted to be overthrown!! Tho Finland is lost by the foolishnes of our own administration and by the inactivity of -----Yet I hope the world shall have some more proofs that the swedish spirit is as yet as undaunted as he is quiet and orderly.

P.S. the maps are ready. – Mr Rosenblad
Keeps his place.

Till Stats Secreteraren Rosenblad den 6. Apr.

Jag får härmed den äran öfversända den vanliga underdåniga Rapporten och hoppas jag blir den sista intil dess jag personligen får äran upvaqter för at försäkra om den beständiga högaktning och tilgifvenhet hvarmed jag har äran framhärdat.

Rapport den 6. April

De chartor och planer som öfver Stora Canalen bordt förfärdigas äro nu fullbordade och ehuru inga vidare under rättelser från Herr Telford ännu ingått hoppas jag dock, sedan förändrade omständigheter återfort Herr Directeuren Sam Bagge til Fosterlandet, at til Månadens slut kunna i underdånighet framlämna dem beledsagade med nödige kostnads förslagen och arbets planer.

Stockholm 1809

Byggmästar Cronberg Json

Efter bref har jag haft nöjet emottaga

Man har all anledning at förmoda det arbete

Med Göta Kanalen nästa Sommar kommer

at taga sin början då där visserligen kunde

inträffa emplög för. Tit härom skall jag vidare

underrätta då sakerne hunnit i den bestemdhet

som antagande af tjenstemän I medlertid utbeder

jag mig blifva underrättad Tit adress framdeles

blifver förändrad

Brukspatron Tham Forsvik

Tit angenäma bref har jag haft nöjet indändiga

hvaraf jag finner det en ny Dammbbyggnad ei i fråga

år 1801, skulle det icke vara möjligt at denna kunde

skenästa sommar då förmodeligen Canal arbetet

måste fastagas emellan Brosundet och Wetteren. Den

högre omkostnad härrörande af Materialierne hasti-

gan fram skaffande, vore mycket lättare för Canal

Verket at ersätta än den förlusten at icke hafva

Segelleden färdig emellan Wiken och Wetteren år 1812

Forsviks Bruks synbara fördel häraf tycker äfven

vara påtagligt. Jag anholder därför ödmjukast at

Efter ville närmare taga denna sak i öfver-

vägande och hedra mig med ytterligare utlåtande

härom

Fru Frih rr Nordenstålpe Bolltorp

I Följd af den underrättelse som blifvit af Fru
Friherrinnan meddelad till Herr Captain Bagge
får jag härigenom vid Bolltorps pappersbruk
beställa 1½ Ris papper till af Capt. Bagge
uppgifven Dimension er och till godhet lika det
visade prof med anmodan att samma blifver
lefvererat här i Stockholm slutet af Maj månad
mot upgifne priset Sextio Riksdl. pr Ris -

1809: __ Stockholm

Öfverintendenten Tham den 31 December

Genom Tit Grönqvist har et af Herr Hovintendenten
bref af den 11. blifvit mig communicerat som inne-
håller Tit önskan at se kanal arbetet vid Forsviks
först börjas. Jag har nu fullt hopp at detta kan ske
nästa Sommar och innan högst 2 år fullbordas,
men då måste Forsviks bruksägare, nödvändigt
ingå uti at låta bruket afstadna 3 a 4 månader
för at undertiden afsläppa och afdämma Viken; det
kommer an på hvad conditioner härvid göres. Det
är mig sagt at en ny dammbyggnad vid Bruket
förestår i alla fall och i sådan händelse, skulle det
med önskan at verka till almänt väl kunna kanske
förmå Herr Hovintendenten och andra patriotiska män
at ej yrka vidare ersättning i anseende till de
förmåner som säkert inom två år skall inträffa,
ty om Bruksdammen i alla fall skola ombyggas
och kunde företagas under samma tid, blefve för-
lusten till stor del imaginair: Jag önskar altså
at med görligaste första blifva underrättad om
man kan hoppas denna sammanställning och
på hvad conditioner, men jag skulle då vilja börja
åtminstone i med: Maj, hvarefter troligen ingen
Snidning vid Bruket finge påräknas förrän hösten.
Jag vågar tro at Farten i sådant fall, skulle
om hösten 1811 vara färdig förbi Forsvik, men jag
måste anhålla om snart och bestämt svar. Åter

1809 – Stockholm

i d(?)n (?) sakerna nu tyckas taga, tror at
det endast kommer at bero deraf, om arbetet
på nämnde ställe skall nästa sommar med full
fart företagas, eller om man först skall vända
sig åt annat håll, då en hel annan arbetsplan
blir nödig, ty sakens Natur bestämma efter mitt
begrep nästan afgjordt at Forsvik för blifva
antingen aldra först eller aldra sist. Dessutom
är Tiden nödig till Materialien anskaffande
i synnerhet större och dugligt Timmer samt
Plankor af minst 7 a 8 alnars längd, som jag
Vågar hoppas i sådant fall, Herr Hofintendenten
går inrättningen tillhanda med.

Stockholm – 1810

_____ Januari 8 _____

Envoyé Brinkman

För et par portar sedan hade jag den äran at
under Hans Exll von Engeströms couvert, skrifva om
några angelägenheter rörande Canal arbetet
här i Sverige jag fås altså blott den äran
referera till hvad jag då nämnde med tilläg
at Banco utskottet i dag i hela sin vidd bifallit
finance planen för Göta Canalen, så blir det af
yttersta vigt, at nödige uplysningar och modeller
erhålles: tid från Herr Telford, jag tillskriver honom
altså åter i dag och anhåller at han af Herr enoyéen

måtte få alt det biträde, som kan befordra detta
Riksgagneliga företag, som jag nu har så stort hopp
at se komma till verkställighet –

At jag chargerar med bref till Telford hop-
pas jag förlåtas, i anseende till ämnet det
angår.

_____ 14 _____

Herr Capitain i Döbeln.

Götha kanalsaken är nu till sluteligt afgjörande må
all möielig tillstyrka kommen till Ständerne; Ja,
tycker altså nu åtminstone kunna hoppas at den
saken inom kort är afgord, förmodeligen i nästa
vecka; det steg som därefter är nödvändigt blir
Trollhätte Bolags sammankallade för at med dem få
i väg öfverenskomma om conditioner som de
vilja lemna nya (?), jag averterar endast
i dag härom och skall med omgående post lemna
ytterligare uplysning så snart saken är afgord;
det är nödigt at denna sammankomst sker
så snart möjligt, om ej nästa sommar skall
förloras och då nu ej är frågan om sammankomst
till val i hvilket fall efter reglerna det bör 2
månader förut kungöras så är min tanka at denna
Bolagsstämma kan på konungens begäran utlysas
till den sista februari då den kallar Extra Bolags
stämma och uti Kungörelsen nämnes at det

Stockholm – Januari. 1810

i fråga varande ämne blir för at taga beslut
om de förmåner som till Göta KanalBolaget kan
förunnas; dock är ej meningen at någon ytterligare
insättning å Trollhätte actier fördenskull bör äga
rum. Samlingsstället bör bli Götheborg; och om
Tit är af min Tanka önskade jag at en kundgörelse
nu genast måtte öfversändas mig för at i Tidningarna
införas så fort Ständerna resolverat.

Enär Kongl Majt år 1808 i nåder updrog mig,
att på Kronans bekostnad besörja om undersökning-,
utstakning på maviken-, ritningar och kostnads
förslag, til Götha Canals och Slussverks anläggning,
förordnades tillika, på min underdåniga tilstyrkan,
att nu mera Capitaine Mechanicus Samuel Bagge
som i slike arbeten och Byggnader gjort sig känd
för utmärkt skicklighet, borde dertill nyttjas,
jämte en i Engelska Canal byggnader erfaren
Mechanicus, om någon sådan kunde förmås, att
til biträde vid undersökningarne hitkomna.

Bagge som flera år i Norrije förestått och
värkstält slike byggnader, vistandes då äfven der-
städes, och kunde för det emellan Sverige och
Danmark utbrustna kriget, hvarken erhålla
Tilstånd, eller finna tilfälle att begifva sig hit.

En lycklig händelse tillskyndade mig biträde
af den namnkunnige Engelska Mechanicus Tell-
ford; Men förrättningens vidd – den sena årstiden och
i synnerhet Telfords inskränkta tid, tillåts ej
andra nödiga undersökningar anställande än blot
hufvudsakeligaste i afseende på Canal sträcknin-
gen och hvad dermed i afseende på möjlighe-
ten och locala förmåner stöd i närmaste
gemenskap.

Capitaine Bagge hitkom ändte & höste
tiden sidstl. år, och sysselsatte genast med kost-
nads förslagets utarbetande, samt har sedermera
på min begeran företaget en och annan få
beskaffad undersökning, som årstid och omständlig-
heterna medgifvit; men då den nu beslutne,
och efter all förmodan snart till verkställig-
het kommande Canal anläggningen oumgängl.
fordrar att alla än återstående undersökningar
til undvikande af hinder och uppehåll i sjelfva
arbetet, skyndsamt varda företagne och full-
bordade, hämställer jag i underdånighet, att
Capitain Bagge må til dess Canal arbetet
har börjar, updragas desse förrättningar efter den
plan, som han därom med mig kunde upgöra.
Samt honom til den ändan i Nåder består ett
dagtractamente af 6 2/3 (?) med det framledne Öfverste
Leutnanten och Riddaren Lidströmer, för dess
befattning vid Bro och sluss byggnaden i Lifstiden

åtnjöt, fast än vid och al-

deles ojämeförlig beqvämfighet i anseene til

byggnads stället. Hälst med Bagge öfverens

kommit är at för (?) alla resor han kommer

at förrätta inom Tio mils afstånd från Canalens

sträckning och hvilka vid åtta foretag måtte blifva betydliga ingen annan ärsättning af hvad namn

som hälst får äga rum (?) med förbehåll af betalning

efter res reglementet för längre resor.

Om denna min underdåniga framställan

vinner nådigt bifall, hvarigenom jag tillika

inser möjeligheten att oaktat de fördelaqti-

gaste anbud, til Bagge att återkomma til

Norrige, bibehålla honom bör til äfven Me-

chanicus vid Götha Canal byggnad; Så

framställer jag tillika i underdånighet om

icke Stats Contoriet må undfå nådig befallning

att til undersökningarnes afslutande.

Götha Canal är ytterligare och slutet til mig

emot redovisning anordna 2000 (?) Bco Spec

Och då tids förlust på alt möjeligt sätt för

detta vigtiga foretag bör undvikas; men det bolag

som kommer at, selfva arbetet foretaga,

svårligen lærer kunna komma i värksamhet

för än fram på våren då vissa instrumentalier

och materialier dels böra vara färdiga dels ej

stå at ärhålla så vågar jag i underdånighet

föreslå om ej af enskilte tilgångar, men medan

Kongl. Majt och Kronans garantie en fond af

12 á 14000 Rd må om möjeligt anskaffas som förskott för tilkom-

mande Canal arbetet, hvilken i händelse af bolag kom

kommer däraf att med ränta ärsättas.

At denna fond får användas til då å särskild förslag upgifna behofven anskaffande för nästa sommars arbete under Capten Bagges och min uppsigt; at såväl Landshöfdingarne som Vägerie betjeningen i Skarbergs och Linköpings Lähn måtte undfå nådig befolkning till skyndsam värkställning af de utsyningar å tjenligt timmar på sådane ställen som för Canal arbetet bäst äro til hand enligt mine eller Herr Capiten Bagges på min befallning utfärdade skrifteliga requisitioner; hvarefter om sådane utsyningar dock genast böra i underdånighet rasceleras Si det vågar jag i underdånighet förstå om icke Trollhätte bolag genast får Sammankallas för at höras öfver de villkor det med Götha Canal bolag vill ingå

Till Förste Landtmätere Rådberg d. 25. Febr.

Med högsta grad af förundran har jag först i dessa dagar kommit i ärfarenhet at oagtade Konungens bref af d. 12 Febr. 1808. har genom Landshöfdingens föreställning i Maj samma år och Cammar Collegii tillstyrkan en Kongl. resolution fallit d. 30 juli 1808, at Ormeskogen skall på kringliggande byar utdelas. Jag afhåller mig från alla reflexioner, de skola komma på behörig tid och ställe; men hvad jag nu genast och med omgående post fordrar af Tit: är, at få veta utförligt om och på hvad sett denna delning är wärkstäld, som wore den olyckligaste händelse i Naturen; jag hyser ännu det hopp at Tit: samt flere gånger förut, upskjutit och gorde ovärksamt detta olyckliga företag; i denna händelse ålägger jag Tit: vid drygaste answar at aldeles inhibera all delning och inom kort skall någon ting officielt där- om ankomma; Ty om himmel och jord skall röras upp måste denna äga återgå under Kronan. Då jag

med nöje och tillfredsställelse skall pri-
sa Tit: Såsom den enda bland Kronans
Embetsmän hvilken skyddat honom från
detta rån och dy medelst varit en skydd
Engel fors Canalen – Vidare begär
jag få weta om ej Tit: i Canzliet
upsatt eller inlämnat in lista på de
hemman som ligga i Canal linien? När
sådant skedt? Äfwen önskar jag en vedi-
merad afskrift af denna lista om den
kan fås, liksom alla andra uplysnin-
gar i detta wackra mål. Jag anhåller
at detta mål måste med yttersta noggrannhet
och drift handteras, så at jag med om-
gående post får rigtiga upgifter; ty här-
på bero hela Canalens existens till den
grad at antingen skall Ormeskogen
i hela sin vidd användas till den, eller
befattar jag mig ej med hela företaget! Låt
mig weta om Kartan öfver Ormeskogen
är återkommen eller ännu i Kam-
mar Collegium. Skulle nu så rasande
vara at den (överstruket) allmänningen väckeligen
är redan utdelad önskar jag höra Tit.
tanka huru den kan återvinnas, an-
tingen genom lösen eller annars, samt
om någon upodling eller kostnad

därå af någon delägare är gord; en
Summa jag väntar ett omständeligt
Uplysande swar. Slår denna sak
ut efter önskan, så få wi at göra
tillsammans hela Sommaren, i öfrigt
refererar till mitt förra och är alltid